

VAKOK VILÁGA

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ A
MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
KIADÓHIVATALANÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

XLV. évfolyam
1984 * 4 szám

I. Braille

SZÉP A FÉNYKÉP F O R T E P A P Í R O N
SCHÖN SIND DIE BILDER AUF F O R T E P H O T O P A P I E R
YOUR PICTURES ARE NICE ON F O R T E P H O T O P A P E R S

PHOTO FILMS
PHOTO
AND PAPERS

FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
F O R T E -A N Y A G O K A T !

BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN F O R T E M A T E R I A L I E N !

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
P H O T O -M A T E R I A L S M A D E B Y F O R T E !

F O R T E F O T O K É M I A I I P A R

2601 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022

HUNGARY

Emlékezzünk!

A Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége és a Szovjetunió Minisztertanácsa mélyszégyenrel értesíti a pártot, az egész szovjet népet, és a világot arról, hogy 1984. február 9-én, 16 óra 50 perckor hosszú betegség után elhunyt Jurij Vlagyimirovics Andropov elvtárs, az SZKP Központi Bizottságának főtájtára, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének elnöke.

Jurij Andropovnak, a Kommunista Párt és a szovjet állam kiemelkedő személyiségének, a kommunizmus eszméjéért, a békéért vívott küzdelem állhatatos harcosságának emléke mindörökké megmarad a szovjet emberek, az egész haladó emberiség szívében.

Súlyos veszteség érte a Szovjetunió Kommunista Pártját, az egész szovjet népet azzal, hogy eltávozott az élők sorából Jurij Andropov, a lenini párt és a szovjet állam kiemelkedő személyisége, a lánglelkű szocialista hazafi, a béke és a kommunizmus fáradhatatlan harcosa.

Élete példakép arra, hogyan kell önzetlenül szolgálni a párt és a nép érdekeit, Lenin nagy ügyét. Jurij Andropov valamennyi beosztásában, ahol a párt akaratát teljesítette, erejét, tudását és hatalmas élettapasztalatát a párt politikája hiánytalan végrehajtásának, a kommunista eszmék diadalra juttatásáért folyó harcnak szentelte.

Jurij Andropov 1914. június 15-én a mai sztavropoli határterület Naguzskaja településén született. A vasúti család fia 16 éves korában maga is munkásként kezdte pályafutását, előbb az Észak-Oszét Autonóm Köztársaságban dolgozott, később matróz lett a volgai hajózásnál. Ekkor már tagja volt a kommunista ifjúsági szövetségnek. Azután felsőfokú tanulmányok következtek, majd a Komszomol munkatársa lett. Az egykori volgai matrózra előbb egy hajózási technikum, majd egy hajógyár ifjúsági

szervezetének irányítását, illetve megszervezését bízták a jaroszlavi területen.

A harmincas éveket írják: ezek az iparosítás, a lendületes építőmunka esztendei, amelyekben a párt bizton építhetett a fiatalság lelkesedésére, önfeláldozására, tetterekészségére.

1938-ban megválasztják a Komszomol jaroszlavi területi bizottsága titkárának, két évvel később pedig a Karéliai Lenini Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottságának első titkárává.

Egész eddigi munkásságának elismerése is volt, amikor 1939-ben az SZKP tagjai sorába fogadták.

Jurij Andropov — nemzedéktársaihoz hasonlóan — személyes tapasztalatból tudta, hogy mi a háború. A szovjet nép Nagy Honvédő Háborújának első napjaitól kezdve aktívan részt vett a karéliai partizánmozgalomban. 1944-ben, amikor Petrozavodszk városát felszabadították a fasiszta megszállás alól, Jurij Andropovot megválasztották a városi pártbizottság, majd 1947-ben a Karéliai Kommunista Párt Központi Bizottságának másodtitkárává.

A párt 1951-ben az SZKP KB apparátusába irányítja, itt előbb a KB egyik alosztályának instruktóra, majd helyettes vezetője.

Két évvel később, 1953-ban diplomáciai munkára küldi őt a párt. Ebben az évben a Szovjetunió magyarországi nagykövetségének tanácsosa, 1954 nyarától 1957-ig pedig a Szovjetunió rendkívüli és meghatalmazott nagykövete hazánkban.

Amikor megbízatása véget ér, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a két ország kapcsolatainak elmélyítésében kifejtett eredményes tevékenysége elismerésül a „Magyar Népköztársaság Zászlórendje I. fokozatával” tüntette ki.

Diplomáciai megbízatásából hazatérve 1957-ben az SZKP KB osztályvezetőjévé nevezik ki. A XXII. pártkongresszustól tagja a Központi

Bizottságnak. 1962-ben megválasztják a KB titkárának.

Jurij Andropovot 1982 novemberében, Leonyid Brezsnyev halála után választották meg az SZKP Központi Bizottságának főtájtarává. A központi bizottság — a politikai bizottság javaslatára — egyhangúlag hozta meg ezt a fontos döntést. Néhány hónappal később, 1983. júniusában Jurij Andropovot — aki a szovjet törvényhozásnak régóta tagja volt — a Legfelsőbb Tanács Elnöksége elnökének választották meg. A javaslatot előterjesztve Konsztantyin Csernyenkó, az SZKP KB Politikai Bizottságának tagja, a KB titkára ezt mondotta:

„Az SZKP KB Politikai Bizottsága és a központi bizottság plénuma abból indult ki... Jurij Andropovnak az SZKP főtájtáraként kifejtett céltudatos, energikus és kezdeményező tevékenysége, emberi tulajdonságai, tapasztalata és politikai bölcsessége a párt és a nép általános tiszteletét, bizalmát és rokonszenvét vívta ki. A szovjet kommunisták, minden szovjet dolgozó és külföldi barátaink kiemelkedő, lenini típusú vezetőt látnak benne. Jurij Andropov tevékenységétől elválaszthatatlan a párt és a nép egységének továbbbi erősítése, bel- és külpolitikánk folyamatossága és azok az egész nép támogatását élvező intézkedések, amelyek a fejlett szocialista társadalom további tökéletesítését, hazánk gazdasági és védelmi erejének növelését szolgálják. Jurij Andropov tevékenységétől elválaszthatatlan a kommunista párt és a szovjet állam szilárd és következetes irányvonala, amely a nemzetközi légkör megjavítására, az enyhüléshez való visszatérés elérésére, a termonukleáris katasztrófa elhárítására irányul. Jurij Andropov tekintéllyel képviseli nemzetközi területen ezt az irányvonalat.”

1984. február 9. Moszkvában nyilvánosságra hozzák a szomorú hírt, hogy Jurij Andropov elvtárs, akinek az 1983. február óta folyó állandó orvosi ellenőrzés, és gyógy-

RENDKIVÜLI ELNÖKSÉGI ÜLÉS

A központi elnökség rendkívüli ülésére 1984. február 9-én került sor.

Feltesztettségünk, az Egészségügyi Minisztérium képviselői részt kívántak venni az elnökség tanácskozásán, amelynek napirendjén a következők szerepeltek:

1. A szövetség hivatali apparátusának 1983-ban végzett munkájáról szóló jelentés megtárgyalása.
2. Az apparátus 1984. évi munkatervének megtárgyalása.

Jelen voltak: Dr. Jáksó László elnök, dr. Bódi István főtítká, Barna Zoltán, Csengeri József, Erhardté dr. Molnár Katalin, Gerdécs Ferenc, dr. Hohl József, Nagy Ernő, Pinviczki György, Szemerédi István elnökségi tagok, valamint Kiss Sándor, Lak István, dr. Molnár Antal elnökségi póttagok és Daru Gerőné hivatalvezető-helyettes.

Dr. Jáksó László elnök megnyitotta a tanácskozást és üdvözölte dr. Szegedi Tamásné, a IX. Szociálpolitikai főosztály vezetőjét; dr. Kasza Iionát, a rehabilitációs osztály vezetőjét és dr. Csiky Károlyt, a szövetség új instruktorát.

Ezután bejelentette a napirendet, amelynek anyagát az elnökségi tagok előre írásban megkapták.

A testület úgy határozott, hogy a két témát együtt tárgyalja meg. Először dr. Bódi István főtítká fűzött szóbeli kiegészítést a jelentéshez és a munkatervhez. Ezután megkezdődött a vita az írásos anyag és az elhangzottak felett.

Az elnökségi tagok egymás után kértek szót és fejtették ki véleményüket a szövetség apparátusának munkájáról.

Nagy Ernő, a Győr-Sopron megyei szervezet titkára észrevételeit, javaslatait írásban nyújtotta be. A tanácskozáson felszólalt dr. Szegedi Tamásné főosztályvezető is, aki értékelte a szövetség tevékenységét, ezen belül a központi elnökség munkáját. A további tevékenységhez irányelveket, javaslatokat adott. A szövetség új instruktor, dr. Csiky Károly is elmondta véleményét a telefonkezelők elhelyezésével kapcsolatban nemrég módosított rendeletről.

Az értekezleten felmerült kérdésekre dr. Bódi István főtítká válaszolt.

A testület rendkívüli tanácskozása jó légkörben zajlott le, az elhangzott javaslatok minden bizonnyal éreztetik majd hatásukat a szövetség egész munkájában.

Az ülés dr. Jáksó László elnök zárszavával ért véget.

Szemerédi István

kezelés dacára 1984. január végén a belső szervek működése leépülésének következtében állapota rosszabbodott, szívroham és légzőszervi bémulás következtében elhunyt.

Jurij Andropov elvtárs távozásával nagy veszteség érte a szovjet népet, a nemzetközi kommunista és munkásmozgalmat. Andropov elvtárs elévülhetetlen érdemeket szerzett a szovjet társadalom minden oldalú fejlődésében, a kommunista építőmunka sikereiben. Személyében a haladó emberiség azt a kiemelkedő államférfit, igazi kommunistát gyászolja, aki fáradhatatlanul tevékenykedett a Szovjetunió

Kommunista Pártja politikájának következetes megvalósítása, a társadalmi haladás ügyének előmozdítása, az emberiség békéje, biztonságos jövője érdekében.

E sorokkal búcsúunk Jurij Vlagyimirovics Andropov elvtárstól, munkássága, érdemei örökké megmarad emlékezetünkben.

Dr. Jáksó László

Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy folyóiratunk következő számában röviden ismertetjük Konsztantyin Csernyenko elvtársnak, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottsága főtítkáranak életútját, akit az SZKP KB 1984. február 13-án tartott rendkívüli ülésén választott meg.

Egy kis nyelvészkedés a „vakügy” védelmében

Nem, kedves olvasó, nem véletlen a címben szereplő idézőjel, mint ahogy nem véletlen az sem, hogy ez a karcolat most lát napvilágot. De hát mi is adott erre indítékot? Görgényi Miklós pécsi tagtársunk kedves írása, melyről csak azt mondhatom, hogy régen örvendeztetett meg olvasói levél ilyen nagyon, mint éppen ez.

Minden további magyarázat szükségtelen, jöjjön a levél, természetesen teljes terjedelmében és természetesen teljes egyetértés mellett.

Egyik küldött-társam kifogásolta a „vakügy” kifejezés használatát, mondván: „ez a szóösszetétel elvesszett, céltalan, értelmetlen ügyet jelent; hasonlít a »vakablak«, »vakvágány« stb. összetételekhez.”

Akkor ott elhárították az aggályokat, de ha valakiben mégis kétség maradt volna, vagy valaki az olvasók közül szintén ügyetlennek találná e meghatározást, kérem, gondolja végig az alábbiakat.

A „vak” — mint megannyi szó-társa — főnév is, melléknév is, a „vakablak”, „vakvágány”, „vaktöltény” összetételekben melléknévként szerepel. A szó jelentésére így kell feltenni a helyes kérdést: „milyen ablak?”, „milyen töltény?”

A „vakügy”, „vakírás”, „vakgondozás” összetételekben a „vak” szó főnév, és ezért e szavakra helyesen így kérdezhetünk: „Kiknek az ügye? — kiknek az írása? stb.” Aki kételkedik, az tegye fel ezt a kérdést: „kiknek az ablaka? Kiknek a vágánya?”

Tisztelettel: Görgényi Miklós

A logikus fejtegetés, a találéon humoros befejezés, további boncolgatásra inspirálja a szerkesztőt, aki hivatásánál fogva — egyebek mellett — valamilyen stilisztikai, grammatikai és helyesírási összekötő

ELNÖKSÉGI ÜLÉS

Szövetségünk központi elnöksége 1984. február 23-án ülést tartott. Jelen voltak: dr. Jáksó László elnök, dr. Bódi István főtitkár, Barna Zoltán, Csengeri József, Erhartné dr. Molnár Katalin, Gerdelics Ferenc, dr. Hohl József, Nagy Ernő, Pinviczki György, Szemerédi István, dr. Szél Lajos elnökségi tagok; Kiss Sándor, Lak István, dr. Molnár Antal elnökségi póttagok, valamint Váradai Péterné főelőadó. Részt vettek még a tanácskozáson Nagy Ernő, a Győr-Sopron megyei szervezet titkára; Pintér Ferenc, a

szervezet elnöke és Seres Gáborné instruktorként.

Dr. Jáksó László megnyitotta az ülést és ismertette a napirendi pontokat. Felkérte Nagy Ernő titkárt, hogy számoljon be a megyében folyó munkáról.

Az előadó részletes tájékoztatást adott, melyből kiemeljük azt az adatot, hogy a megyei szervezetnek 550 tagja van, közülük mintegy 200 él a megye székhelyen.

Mosonmagyaróvárott és Sopronban működnek körzeti csoportok, melyek kielégítő munkát végeznek,

kapocs a beérkezett kéziratok és a nyomdába távozó kész anyag között.

Fejemben egymás után sorakoznak az ilyen összetételek, mint a „halászlé”, a „gulyásleves”, vagy éppen a „faiskola”. Nyelvünk nagyon is szereti az ilyen birtokos szerkezeteket, hiszen nyilvánvaló, hogy nem a szegény halászból, vagy gulyásbojtárból főzik a levest, úgy, mint mondjuk, a gombából a gombalevest, hanem a halászsoknak, a gulyásoknak a kedvenc leveséről van szó, vagy még pontosabban, az ő módszerükkel, az ő ízlésük és lehetőségeik szerint eredetileg elkészített ételekről. A faiskola sincs fából, hiszen a nebulók bizony idejekorán szétszednék a kultúra fontos, de ilyenképpen ugyancsak törékeny hajlékát. Mint köztudott, a csemetefákat „iskolázzák” — pontosabban — nevelik ezen a helyen. De milyen nehéz is a mi nyelvünk! Itt van például a „rézmozsár”; így, egybeírva, mert a szabály egyértelműen kimondja, hogy az egyszerű anyagnevek egybeírandók a főnévvel. A rézmozsár viszont nem a rezek mozsara, benne még nem is rezet tartunk, hanem megtörjük benne a cukrot és a borsot, a sót és a szegfűszeget, mint anyáink és nagyanyáink tették. De törjük tovább a fejünket, mert még nincs minden rendjén! Itt van például a

„jégvitorlás” vagy a „vasesztergályos”. Most még inkább bonyolódhatnak a szálak, hiszen bár felületesen úgy is értelmezhetjük ezeket az összetételeket, hogy a jégnek a vitorlása vagy a vasnak az esztergályosa; de mindenképpen szebb és teljesebb a megoldás, ha így oldjuk fel az összetételt: a jégen sikló vitorlás, illetve a vasat, az acélt megmunkáló (forgácsoló) esztergályos. Bizony, nem is csodálom, hogy a külföldiek nagyon nehezen tanulják meg nyelvünket.

Képzetelemben — gyermekkorom óta — úgy jelennek meg a mondatok, mint parányi vonatok, melyeken tovagördülnek a gondolatok. Itt a mi esetünkben a szerelvény egyik kocsiját v, a, k, ü, g és y nevű alkatrészekből rakták össze; és benne mennyi okos akarást, mennyi nemes törekvést, milliányi ötletet és féltő gondoskodást helyeztek el. Legyünk biztos kezű őrök a váltóknak, és ne engedjük, hogy a kocsik, a szerelvény vakvágányra szaladjon, mert akkor bizony nem vaklárma lesz, hanem nagyon is valódi!

Kérem, kedves olvasó, tartson velem — pontosabban fogalmazva — velünk, és védje meg a „vakügyet” éppen a vakügy érdekében!

BARNA ZOLTÁN

bár a kezdeti lendület után némi visszaesés mutatkozik aktivitásukban. A megyében munkára váró tagtárs nincs. Győrtől négy nagyobb telefonközpontban dolgoznak sors-társak. Területükön mintegy húsz látássérült telefonkezelő dolgozik. A telefonosainkra vonatkozó módosított új rendelet segítséget nyújt az elhelyezkedésben, mert a megyei és városi tanácsok feladata a szükségletek felmérése ezen a munkaterületen. Tíz gyógymasször dolgozik a megyében, munkájukkal az intézmények meg vannak elégedve. A segédeszköz-akció keretében megállapítható, hogy a kazettás magnó iránti igény növekszik.

Rendszeres és magas színvonalú klubéletéről számolt be a titkár. Összejöveteleiken gyakran szerepelnek külső előadók. A megyei szervezet és a két körzeti csoport rendezvényein évente mintegy két és félezer sors-társ jelenik meg.

A titkár referátuma után a Győr-Sopron megyei szervezet elnökségének munkájáról Pintér Ferenc elnök adott kiegészítő tájékoztatást.

Egyebek között elmondta, hogy az elnökségi üléseket rendszeresen megtartják és az ott született határozatokat minden esetben végrehajtják. Szólt arról is, hogy az elnökség tagjai fogadóórákat terveznek a sors-társak részére.

A központi elnökség tagjai számos kérdést intéztek az előadókhoz, majd ezek nyomán széleskörű eszmecsere bontakozott ki, elsősorban a körzeti csoportok kulturális tevékenységéről. Végül dr. Jáksó László összegezte az elhangzottakat, köszönetet mondott az eredményes munkáért és további sikereket kívánt a megyei elnökségnek és a tagságnak.

A második napirendi pontban a testület megtárgyalta dr. Chikán Csabának, a Mozgáskorlátozottak Egyesületei Országos Szövetsége elnökének előterjesztését, amely a rokkantszövetségek együttműködésének módozataival, lehetőségeivel, formáival foglalkozik. A központi elnökség tagjai a szöveget előre írásban megkapták, így ennek ismertetésére nem volt szükség.

Dr. Szél Lajos írásban adta közre a válasza vonatkozó javaslatát, amelyet néhány módosítással a testület elfogadott és úgy határozott, hogy a választ szövetségünk eljuttatja az érdekelt feleknek. A válaszban alkalomszerű együttműködést javaslunk.

A harmadik napirendi pontban a jelenlévők meghallgatták dr. Jáksó László előterjesztését a főtítkárra vonatkozó munkáltatói jogokról. Az anyagot az elnökség által megválasztott bizottság készítette elő. A testület beható tárgyalás után elfogadta az előterjesztést.

A negyedik napirendi pontban — a bejelentések előtt — dr. Rác Zoltán aszóni sorstársunk ismertetését hallgatták meg a központi elnökség tagjai. Tagtársunk két elektronikus segédeszközről — egy villamosmérnökkel közös találmány — adott tájékoztatást. A kazettás adattároló készülék és az ugyancsak elektronikus kisméretű határidőnapló nagy érdeklődést váltott ki. A testület úgy határozott, hogy a határidőnapló prototípusá-

nak elkészítéséhez szövetségünk 20 000 forinttal járul hozzá.

Dr. Bódi István főtítkár bejelentette, hogy a Wesselényi Sportkör anyagi támogatást kért a szövetségtől. Az elnökség 10 000 Ft támogatást szavazott meg a sportkör részére.

Bejelentette továbbá a főtítkár, hogy Lakatos Tamás sorstársunk, a budapesti Zeneművészeti Főiskola növendéke beadványában a magyar Braille-abc néhány betűjének megváltoztatását javasolja. Így alapbetűrendszerünk megegyeznék a nemzetközi szisztémával.

Az elnökség kedvezően bírálta el a javaslatot és megbízta a főtítkárt, hogy ebben az ügyben tárgyaljon a vakok oktatási intézményeinek szakértőivel és az illetékesekkel, a javaslat alapján hajtsák végre a változtatásokat, mégpedig úgy, hogy a rendszer számítógépekre is alkalmazható legyen.

Az ülés dr. Jáksó László zárszavával ért véget.

Szemerédi István

Bensőséges ünnepség Somogyban

Marcaliban özvegy Fehér Istvánné, szövetségünk Somogy megyei szervezetének tagja 1984. január 26-án töltötte be életének századik esztendejét. Ezen évforduló alkalmával a Marcali Városi Tanács Társadalmi Ünnepségeket Szervező Irodája ünnepséget rendezett idős sorstársnőnk köszöntésére a helyi házasságkötő tereben. Az eseményen jelen voltak az ünnepelt közvetlen hozzátartozói: öt gyermeke, tizenkét unokája, húsz dédunokája és négy ükunokája, valamint 87 éves öccse. A kedves ünnepségen részt vettek a helyi tanácsi és társadalmi szervek képviselői is.

A marcali Noszlopi Gáspár Általános Iskola tanárai és tanulói versekkel, dalokkal szerepeltek az ünnepségen. Dr. Ress Zoltán, a Mar-

cali Városi Tanács elnöke száz szál piros szegfűvel köszöntötte az ünnepeltet. Ezután a Hazafias Népfőnt helyi szervezete titkáranak üdvözlő szavai hangzottak el. Majd meggyújtották a szép, diszes születésnap tortán levő száz szál gyertyát. Ezt követően további köszöntők hangzottak el. Többek között megyei szervezetünk marcali körzeti csoportjának elnöke, Gellért Istvánné egy kis ajándéksomaggal, a szervezet elnöksége pedig dísz-távirattal fejezte ki jókívánságait tagtársunknak.

Az ünnepelt nagyon örült és megköszönte a kedves üdvözlő szavakat, köszöntőket, valamint a sok-sok szép ajándékot.

Csik Lajos

KISS JÁNOS

Újra szervezetten

Szövetségünknek egy nagymúltú szakcsoportha szerveződött újra ez év január 1-től. A csoport az utóbbi évtizedekben formailag nem létezett. Mondom, formailag, mert mint olvasóink is tudják, azért egy maroknyi kis lelkes társaság a körülmények kényszerítő hatására, mondhatnánk ijedtében, nemzetközi elismerést is aratva, sikeresen rendezte meg a vak eszperantisták eddigi legnépesebb nemzetközi kongresszusát. Talán éppen ennek hatására alakult most meg ismét a „Belhor”, a Magyarországon élő vak eszperantisták szakcsoportha. A csoport tagja lett a Magyar Eszperanto Szövetség budapesti szervezetének.

A tagok bizalmából dr. Bodor Ödön, mint elnök; Kis Mátyás, mint titkár és Pliha Jánosné, mint gazdasági felelős lett a csoport vezetője. Mindhárman telefonkezelők, így napközben könnyen elérhetők. Minden hónap utolsó szerdáján az esti órákban — többnyire a szövetség székházában klubösszejöveteket tartanak.

Kiket várnak? Azokat, akik már többé-kevésbé beszélnek az eszperanto nyelvet, no meg azokat, akik még nem! Az előbbieket segítséget kapnak a gyakorláshoz, nemzetközi kapcsolatok megteremtéséhez, (résztétel nemzetközi találkozókra, külföldi kongresszusokon, levelezés, Braille és kazettás folyóiratok olvasása, hanglemezhallgatás stb.). Az utóbbiak pedig az önképzéshez, a tanuláshoz egy szélesebb, a nyelvi korlátoktól mentes világ megismeréséhez kaphatnak segítséget. Itt jegyezzük meg, mert még sokan nem tudják, hogy a szövetség hangoskönyvtárában sok értékes irodalmi mű található eszperanto nyelven. Érdemes tudakozódni!

Minden érdeklődőt szeretettel vár a vezetőség.

„Qis revido!”

Hangjelzéses közlekedésilámpák Budapesten

(Megjelent az *AUTÓ MOTOR* című lapban 1983-ban.)

Mint ismeretes az elmúlt években, Zuglóban a vakok intézményei környékén a jelzőlámpával irányított csomópontokban hangjelző berendezéseket szereltek fel. Ezzel a forgalomszervezők a vakok és gyengénlátók könnyebb tájékozódását kívánják segíteni. A berendezés a gyalogoslámpa zöld színére egy bizonyos hangmagasságú jelzést ad. Villogó zöld esetén ez a hang a villogás ütemében szaggatottan szól, a tilos jelzés ideje alatt pedig nincs hangjelzés.

A jelzőberendezésbe négyféle hangmagasság programozható, így egy csomópontban a merőleges gyalogátkelőhelyeket hang alapján lehet megkülönböztetni. A hangma-

gasságokat úgy választják meg, hogy a két gyalogátkelőhely között a legnagyobb legyen a hangmagasságkülönbség.

A hangjelző alkalmazható olyan gyalogátkelőhelyeken is, ahol egyéb forgalomtechnikai okokból kell a figyelmet felhívni. Ilyen helyszín például a Rákóczi úton a Klauzál utcai gyalogátkelőhely, ahol nagyon sok baleset történt.

Jelenleg három helyen: az Ajtói Dürer sor—Hungária körút, az Ajtói Dürer sor—Május 1. út és a Rákóczi út—Klauzál utca kereszteződésében működnek hangjelzők.

Tervezik még, hogy a közeljövőben a Mexikói út—Erzsébet királyné útja és a Thököly út—Hungária körút csomópontjában szerelnek fel hangjelző berendezést.

Meghalt Szemerédi István

Lapzárta után érkezett szerkesztőségünkbe a tragikus hír, hogy Szemerédi István, szövetségünk egyik alelnöke, az intézmény párt alapszervezetének titkára, a szakmai csoport vezetője és lapunk régi munkatársa március 2-án, életének 55. évében váratlanul elhunyt. Folyóiratunk nyomdába küldésének időpontjáig a halál közvetlen okáról és a temetés időpontjáról még nem kaptunk tájékoztatást.

Súlyos veszteség érte váratlanul a vakügyet, melynek egyik legjobb ismerője volt. Elveihez mindvégig hű, rendkívül barátságos és szerény egyénisége mindenféle híveket, segítőkét szerzett a vakügy számára.

Példamutató életét, mely immáron kettétört, félbemaradt és így is teljes igényű munkáját később részletesen méltatjuk.

Mély megrendüléssel osztozunk a család gyászában.

Szerkesztőség

Köszönjük . . .

Örömmel tájékoztatjuk kedves olvasóinkat, hogy a Magyar Néphadsereg Politikai Főcsoportfőnöksége kezdeményezésére és támogatásával a Honvédség Térképészeti Intézete részéről, dr. Fehér György mérnök alezredek és Kossuth Lajos alezredek elvtársak 1983. december 8-án átadtak a szövetség főtítkárának 30 darab Európa-atlaszt, valamint a Vakok Általános Iskolájának és Nevelőotthonának részére ugyancsak 30 darab Európa-atlaszt, melyet nagy gonddal készítettek el a szövetség munkatársainak és a Vakok Általános Iskolája és Nevelőotthona tanárainak közreműködésével. Csak a legmagasabb elismeréssel szólhatunk arról a lelkesedésről, ami a honvédség térképész szakemberei részéről megnyilvánult a domború térképek készítésével kapcsolatban.

A tervek szerint 1984-ben elkészül Nagy-Budapest térképe, valamint készek lesznek azok a térkép-makettek is, amelyek a fővárosi gyalogos aluljárókat ábrázolják. Ezeket a reliefeket a sorstársak majd megvásárolhatják.

A távlati tervek szerint nagyobb vidéki városainkról, vasúti és közúti hálózatunkról is készülnek ábrázolások, és elkészül hazánk domborzati térképe is. Ezeket a későbbiekben ugyancsak árusítani fogjuk.

Az a szándékunk, hogy a cikkünk elején említett 30 db Európa-atlaszból megyei szervezeteinknek és a vakügyi intézményeknek juttatunk egy-egy példányt, valamint a szövetség Braille-könyvtárában is elhelyezünk néhányat kölcsönzés céljából.

Bízunk abban, hogy a térképekkel hathatósan segíthetjük az általános és a középiskolát végző fiatalok tanulmányait, valamint kielégíthetjük azoknak a sorstársaknak igényeit, akik földrajzi ismereteiket gazdagítani kívánják.

A vakügy érdekében köszönjük az önzetlen segítséget.

GERDELICS FERENC

A Vakvezető Kutyával Közlekedők Szakcsoportjának taggyűlése

A VGYOSZ Központi Elnöksége által 1983. november 17-én hozott határozat értelmében a Vakvezető Kutyával Közlekedők Szakcsoportja vezetőségének működését felfüggesztette és egy háromtagú Ideiglenes Intéző Bizottságra bízta a szakcsoport ügyvitelét, valamint az 1983. december 10-re kitűzött taggyűlés megszervezését.

A Központi Elnökség ezt a határozatot az előzetesen lefolytatott vizsgálatok után hozta, amelyek arra voltak hivatottak, hogy a VKKSZ és a Vakvezető Kutyaképző Iskola között megromlott viszonyokat felderítsék.

Sajnálatos módon a VKKSZ vezetősége a Központi Elnökség határozatát figyelmen kívül hagyta és a taggyűlést megelőzően is folytatta tevékenységét.

A december 10-i taggyűlés elnöke, az Ideiglenes Intéző Bizottság egyik tagja dr. Szél Lajos volt, aki elnöki bevezetőjében ismertette a felmerült problémákat és a Központi Elnökség határozatát, majd kérte a VKKSZ vezetőségét, hogy önkéntes lemondásával és egy új, a Vakvezető Kutyaképző Iskolával és a VGYOSZ-szal is nagyobb együttműködési készséget mutató vezetőség megválasztását tegyék lehetővé a demokratizmus érvényesítésével, vagyis a tagság óhajának megfelelően.

Az elnök egyenként adta meg a szót a volt vezetőség tagjainak. Sajnos hozzászólásaikból az önkritika és a tárgyilagosság teljes mértékben hiányzott.

A hat sorstárs közül — Hubay Bertalan, Kiss József, Papp Gyula, Juhász Ferenc, Töröcsik Pál, Pocsai István — mindössze Töröcsik Pál nyilatkozott úgy, hogy hajlandó önként lemondani annak érdekében, hogy a tagság egy nagyobb bizalmat élvező vezetőséget válasszon, hogy a vakvezető kutyaképzés kárt ne szenvedjen.

A vezetőség többi tagja pedig olyan hangnemben vitázott, amely nemegyszer súrolta a becsületsértés és a rágalmazás fogalmát.

Le kell azt is szögezni, hogy a tagság nagyobbik fele kellő tájékozottság hiányában értetlenül és megdöbbenéssel hallgatta a hozzászólásokat és a vitázókat.

Mivel a december 10-re összehívott taggyűlés, mely arra is hivatott lett volna, hogy egy új vezetőség megválasztásával elsimítsa a Vakvezető Kutyaképző Iskola és a VKKSZ vezetősége között felmerülő ellentéteket, nem tölthette be hivatását, a jövőben a VGYOSZ Központi Elnökségének hatáskörébe

tartozik az ügy kivizsgálása és megnyugtató módon történő lezárása.

A VKSZ volt vezetősége helyett továbbra is a háromtagú Ideiglenes Intéző Bizottság vezeti a VKKSZ ügyeit. A bizottság tagjai: Szemerédi István, dr. Szél Lajos, Bartha Zsuzsanna.

A felfüggesztés ideje alatt a Vakok Világában eddig rendszeresen megjelent rovat, a „Vakvezető Kutyával Közlekedők Szakcsoportjának Híradója” szünetel. Ugyanakkor a jövőben is megjelennek vakvezető kutyákról szóló írások, illetve külföldi lapokból fordított cikkek.

Egyúttal közöljük olvasóinkkal, hogy a kivizsgálás eredményéről pontos tájékoztatást fogunk adni.

Bartha Zsuzsanna
az Ideiglenes Intéző Bizottság tagja

Egy kérdőív tapasztalatai

A VGYOSZ és a Vakvezető Kutyaképző Iskola 1984. januárjában kérdőíveket küldött szét az iskola által kiképzett vakvezető kutyák gazdáinak.

A felmérés azt a célt szolgálta, hogy a visszajelzésekből általános tapasztalatokat szűrjenek le arra nézve, hogy milyen gondokkal kell szembenéznie egy vakvezető kutyával közlekedő embernek. Emellett természetesen a kérdésekből az is kiderült, hogy miképpen dolgoznak az iskolában kiképzett kutyák, s hogy mennyire elégedettek kutyáikkal a vak emberek.

Negyven kérdőívet küldtek ki és mindegyik visszaérkezett. Vezetési gondolja mindössze egy személynek van, az sem komoly.

A negyvenből nyolc sorstárs jelezte azt, hogy gondot jelent, a kutya, hússal való ellátása. Itt megjegyezzük, hogy ez egyetlenegy debrecenit sem érint, mivel ott megoldották a vakvezető kutyák húselátását nagyon kedvező áron.

Munkahelyén és lakókörnyezetében nyolc tagtársnak voltak és van-

nak gondjai a kutyák jelenlétével kapcsolatban. Ilyen esetekben a vakvezető kutyák gazdáinak fel kell világosítaniuk a környezetükben levőket, hogy a surlódások elkerülhetők legyenek.

Meglehetősen gyakoriak a közlekedés során felmerülő incidensek. A megkérdezettek közül 10-nek volt ilyen jellegű esete. A közlekedésben tapasztalható viták egyik oka, hogy a látó emberek sok esetben nem tudják, a kutyával mindig az első ajtónál szállunk fel — az állatokat erre is képezik ki — a le- és a felszállás így a legegyszerűbb és a legbiztonságosabb. Udvarias és türelmes magatartást kell tanúsítanunk, mert így előbb elfogadjatjuk magunkat és kutyánkat.

A kutyákkal való bánásmód fontosabb szabályait mindenki kezében megkapja, az ebben foglaltakat azonban keveslik.

A tapasztalat az, hogy ha különböző kérdésekkel, amelyek a kutya tartására vonatkoznak, felkeresik az iskolát — akár személyesen, akár

telefonon — minden esetben kielégítő választ kapnak.

A jövőben meg kell találni a fórumát annak, ahol a vakvezető kutyákkal történő bánást és gondozást bővebben is elmagyarázhatják a szakemberek.

Mindössze három esetben fordult elő a kutyák nem kívánt vemhessége. Fontos erre ügyelnünk, mert a vemhesség oly módon változtathatja meg a vakvezető kutya viselkedését, hogy alkalmatlanná válhat a vezetésre.

Három sorstárs kevesli a kéthét összeszoktatási időt. Az első héten a leendő gazda megtanulja a kutyával való közlekedés alapjait, a vezényszavakat. Mindezt természetesen a gyakorlatban, vagyis az utcán, a közlekedés során. A második héten pedig a leendő tulajdonos által leggyakrabban használt útvonalon való közlekedést gyakorolják be, természetesen a kiképző segítségével.

A kutyák általános fegyelmének hiányára két fő hivatkozott. Meg kell jegyezni, hogy a kutyák fegyelmezettsége nagy mértékben függvénye a gazdák következetességének. Amennyiben csak résnyit engedünk a fegyelmen, az lazuláshoz vezet. Az újonnan kiadott kutyák ápoltságára két személynek volt panasa.

Az orvosi ellátás költségeit két sorstárs tartja magasnak. Itt említjük meg, hogy a budapesti Állatorvostudományi Egyetemen minden vakvezető kutyát ingyenesen kezelnek. Debrecenben rövidesen ugyanaz lesz a helyzet.

Örömmel állapítjuk meg a felmérés alapján, hogy az összeszoktatási idő alatt mindössze egy fő volt, aki nem tartotta megfelelőnek az iskola dolgozóinak vele szemben tanúsított magatartását, harminckilenc esetben viszont nagyon kedvezően nyilatkoztak ebben a tekintetben.

Megállapíthatjuk a felmérés sok segítséget nyújt mind a szövetségnek, mind a Vakvezető Kutyaképző Iskolának abban, hogy a jövőben minél eredményesebb munka bontakozzék ki a vakvezető kutyaképzés terén.

Bartha Zsuzsanna

KIS JÁNOS

egészségügy

Lelki bajok, testi bajok

Az 1983-ban megjelent *Neurózis* című cikkben már foglalkoztam a lelki élet különböző zavaraiival. Sajnos sok embernél ezek a zavarok csak akkor tudatosultak, ha neurotikus betegséggel küszködve orvosi vizsgálatra kerülnek. A fekélybetegség, a különféle hasmenéssel járó bélbetegségek nem egyszeri lelki panaszokra vezethetők vissza. De hasonlóképpen találkozunk a szív különféle ritmuszavaraival is, amelynek szintén lelki egyensúly a magyarázata. Természetesen gondos vizsgálatok nélkül nem szabad valakit neurotikusként nyilvánítani, ám az ideális mindenképpen az lenne, ha nemcsak a testi, szervi okokat záránánk ki, hanem magát a neurózist is tudnánk bizonyítani. Ez persze nagyon nehéz feladat, de bármilyen furcsán hangzik is a gondos orvosi, pszichiátriai vizsgálat épp a neurózist megelőző időszakban már képes rámutatni azokra a lelki működésbeli zavarokra, amelyek a későbbiekben neurózis-forrásként szerepelhetnek. Gyakran halljuk, hogy életünk túlterhelt, nehezen tudunk megbirkózni a különféle feladatokkal. Ez ugyan igaz, de gondoljuk meg, hogy a régi ember számára, mondjuk a középkorban élőknek, épp olyan sok terheléssel kellett szembenéznie, mint a mai embernek. Az biztos különbség, hogy a középkori ember, de még a XX. század 20-as, 30-as éveinek fiatal korosztálya sem kapott annyi információt a világ dolgairól és különösen nem olyan nagy sebességben, olyan gyorsasággal, mint a ma élő ember. Az információ felgyorsulása, az információ-áramlás sebességének megváltoztatása sok ember számára olyan feszültségeket jelent, amiket csak nehezen tud feldolgozni. A feszültségek alapvető forrása sokszor az, hogy nehéz a különféle információkat szelektálni. Ez a munkavégzés során épp úgy gondot jelenthet, mint otthon a családi életben. A másik nagy gond, hogy csökkent az érzelmi életre való törekvés, az emberek sokszor érzelmszegényebbek és sajnos az ér-

zelmszegényebb szülői generáció a fiatalok számára is ezt a mintát adja át, amiből következik, hogy egy még érzelmszegényebb ifjú generáció nő majd fel. Azzal, hogy a munkamegosztás során megvalósult a nők teljes foglalkoztatottsága, létrejött az a furcsa helyzet, hogy a család összetartására, a „családi életre” csak este jut egy-két óra. A felhalmozódott feszültségek miatt az embereknek egyre több konfliktusa van környezetükkel és önmagukkal is, ám ezeknek a konfliktusoknak a megoldása sok esetben nagyon lassan történik, de nem egyszer tapasztalni azt is, hogy a konfliktushelyzetek megoldása teljességében elmarad. Mindehhez hozzájárul a magatartáskultúra hiánya. Sok embernél még a nyomát sem látni annak, hogy megfelelő magatartással próbálná kiegyensúlyozni saját életét. A következmény nem egyszer fáradtság, idegesség, kimerültség, álmatlanság és különféle alvászavarok, majd később a neurózis jelei. A feszültségek levezetésének a legideálisabb módja a megfelelő mozgáskultúra elsajátítása lenne. A konfliktushelyzetek megoldása a realitások figyelembevételével biztosan minden ember számára segítséget nyújtana lelki egészségének védelméhez. Ám mivel ez hiányzik, nagyon sokan pót-cselekvésekbe (alkoholizmus, túlzott dohányzás, kábítószer-fogyasztás) menekülnek, ami sajnos nemhogy megoldaná a konfliktusait, hanem bár ideiglenesen feszültség-levezetőnek bizonyulnak, mégis hosszabb távon további konfliktusok forrásává válnak.

A lelki egészség egyik alapja a rendszerezett életmód. Az alvás, a táplálkozás, a munka és a pihenés megfelelő dinamikusan kiegyensúlyozott rendezett formában történő váltakozása önmagában is biztonságot jelent a személyiség számára. Például az étkezési idő gondos betartása már önmagában véve is sokat jelenthet ebből a szempontból az egészséges táplálkozás egyéb követelményeiről nem is beszélve. Erről is olvashattak már a Táplál-

közás című cikksorozatban. A lelki egészség védelme szempontjából testünk erőnlétének is szerepe van. A mozgás, a szabad levegőn való hosszabb tartózkodás egyértelműen elősegíti a szövetek oxigénfelvételt, ezzel javítja az izmok, de tágabb értelemben az egész szervezet anyagforgalmát. A különféle idegrendszeri feszültségek nem egyszer az izmokban uralkodó elektromos feszültség növekedésével is járnak. Ennek a levezetésére a sport, a mozgás rendkívül alkalmas. Külön felhívom a figyelmet egy ősi feszültségvezető módszerre, a jógára. A jógagyakorlatok során alkalmazott terhelési és lazítási eljárások nemcsak az izmokban csökkentik a feszültséget, hanem ezen keresztül az egész idegrendszer számára nyugodtabb helyzetet teremtenek. Itt hívnám fel a figyelmet arra, hogy szövetségünkben működik jogatanfolyam. Kívánatos lenne, hogy minél többen bekapcsolódjanak a sportkör keretén belül működő csoportba, hiszen a látássérültek körében épp a fogyatékoság miatt nem egyszer megoldatlan, sőt szinte megoldhatatlan konfliktusok jönnek létre, amelyek az idegrendszerben súlyos túlfeszültségeket eredményezhetnek, sőt kisebb-nagyobb magatartászavarral is lehet találkozni.

Gyakran mondják, ha valaki ideges, kiabáljon, azaz vezesse le ag-

resszióval a feszültségeit. Mások azt tanácsolják maradjon egyedül, jól sirja ki magát, ez is feszültségvezető módszer. Mind a kettő, igaz valóban feszültségvezető módszernek tekinthető és bizonyos esetekben el is fogadható. Egy régi slágercímmel élve: Nincsen olyan ember, ki ne érezné egyszer, hogy sirni kell. Ám az agresszióval történő feszültségvezető mód minél fejlettebb magatartáskultúrával rendelkezünk, annál kevésbé elfogadható, hiszen nagy veszélye, hogy agresszió, agressziót szül. Végezetül hadd szóljak, visszakanyarodva a pótcselekvések problémájáról, a kevésbé veszélyes és szenvedélyekben nem megmutatózó, mégis hosszú távon káros pótcselekvési gondokról. Ezen azt kell érteni, hogy ha valaki a konfliktushelyzetét, kialakult konfliktusait ahelyett, hogy megoldaná más, könnyebben levezethető feszültségeit próbálja meg rendezni, úgy gondolva, hogy ezzel a nem megoldott konfliktusa is és az ez által okozott feszültség is csökkenhet. Valamelyest ugyan valóban segíthet, de hosszú távon mindenképpen rontja a személyiség alkalmazkodását.

Tisztelt Olvasó! E cikkben szándékosan kerültem a pszichológiai részletek taglalását, gondolatébresztőnek szántam és bízom benne, hogy ezt sikerült is megvalósítanom.

helyen ismerkedtem meg: a Szovjetunió népgazdasági eredményeit bemutató kiállítás gépgyártási pavilonjának a Feltalálók a takarékos gazdálkodásért kiállításán. Az egyik tabló mellett különösen sok ember állt. Én is odafurakodtam, s láttam, hogy a tabló az influenza megelőzését és gyógyítását dokumentálja.

— Milyen kapcsolat van a feltalálók és a betegségek megelőzése között, pontosabban a gépgyártás és az orvostudomány között? — kérdeztem a tablónál álló szakembertől.

— Először is ezt az eljárást találmánynak ismerték el, s épp jelenleg vezetik be az egyik Moszkva környéki vállalatnál. Másodsorban: nem kevés gazdasági előnnyel jár a bevezetése, mert minél kevesebb dolgozó betegszik meg, annál nagyobb a termelés.

Ez az eljárás a reflexoterápia. Az elmúlt években sokat fejlődött az orvostudománynak ez az ága. Felhasználja a hagyományos módszereket (az akupunktúrát, a hőkezelést és a masszázst) csakúgy, mint a villamos áramot, a lézersugárzást, sőt a vákuumos kezelést. A reflexoterápia nemcsak a beteg szervezetre hat, hanem mozgósítja a szervezet védekező erőit is. Ezenkívül az is előnye, hogy bizonyos gyógyszerektől eltérően nem okoz sem allergiát, sem egyéb kellemetlen mellékhatást. Nem árt tudni, hogy a korszerű reflexoterápia gyökerei az ősi keleti orvoslásban, elsősorban a tűszúrásos gyógyításban nyúlnak vissza, amelyet évszázadok óta alkalmaznak, s ekképp egyáltalán nem könnyű ezen a téren új felfedezést tenni. Az a tény azonban, hogy Alla Umanskaja eljárására szerzői tanúsítványt adtak, arra vall, hogy jelentős újdonság született. — Ez az eljárás — magyarázza Alla Umanskaja, az 1. számú Moszkvai Orvostudományi Egyetem munkatársa — L. Garkava, M. Ukolova és J. Kvakina szovjet tudósok felismerésén alapul. E kutatók megfigyelték, hogy az erős inger hatására kifejlődő, széles körben ismert stresszreakciótól eltérően a gyenge ingerek úgynevezett edzési reakciót

A náthát megelőző és gyógyító masszázs

(Megjelent a Szovjetunió
1984/2. számában)

Amikor beköszönt az őszi és közeleg a tél, mind többen kezdenek tüsszögni, köhögni és lázat mérni — elérkezik az influenza időszaka. Ismeretes, hogy ezt a betegséget könnyebb megelőzni, mint gyógyítani, ezért az influenzavírus őszi rohamára készülők orvosok idejekorán feltöltik oltóanyagkészleteiket. Az emberek milliói azonban nem

védőoltással, hanem a legegyszerűbb, mégis elég hatásos eljárással — edzéssel — igyekeznek a betegségnek elejét venni. De van-e többségüknek elég akaratereje ahhoz, hogy rendszeresen eddze magát? Aligha. A meghűléstől azonban azok is megmenekülhetnek és felkészülten várhatják az influenza támadását, akik nem szoktak hozzá a mindennapi tornázáshoz, ledörzsöléshez és hidegvizes tusoláshoz. Ezzel az eljárással egészen szokatlan

váltak ki, amely elősegíti a betegség kialakulásának a megelőzését. A közepes erősségű ingerlést követő aktivációs reakció a gyógyulást mozditja elő. Ez a felismerés széles lehetőséget kínál az orvosnak ahhoz, hogy irányíthassa a szervezet védekező erőinek működését.

— A bőrben is föllelhető kötőszöveti akupunktúrás pontok masszázsa nemegyszer hasonló hatású — folytatja A. Umaszkaja — mert e pontoknak számos közvetlen és közvetett kapcsolatuk van a központi idegrendszerrel és a különböző idegi-hormonális — neuroendokrin — mechanizmusokkal. De az akupunktúrás pontok meghatározott kombinációja az immunrendszerre, azaz a szervezet védekező rendszerére is hat. Az aktív zónák kiválasztása, persze, nem véletlenszerű. Az egyik ilyen terület például a nyaki felső szimpatikus idegdúc, amelynek révén az akarattalanul működő vegetatív idegrendszerre hathatunk. Egy másik terület masszírozásával a vér vegyi összetételét szabályozó mechanizmusba avatkozhatunk be. A csecsemőmirigygel kapcsolatos terület ingerlésével pedig a szervezet immunreakcióját módosíthatjuk. Úgy vélem, aligha kell további példákat említeni ahhoz, hogy világossá váljon: valamiképp a test összes akupunktúrás zónája kapcsolatban áll a szervezet ama legfontosabb részeivel, amelyek a betegség idején károsodhatnak. Ezt nyomatékosan kell hangsúlyozni, hiszen sokan úgy vannak a meghűléssel, a náthával, mintha az semmiség volna.

Hogy pontosan hol vannak az aktív pontok, ezt a természet is felfedezte. Fájdalommal jelzi őket. Gyakran megesisik, hogy az ember még nem is sejtí, hogy milyen baj leselkedik rá, de ha már támadásba lendült, azon a helyen, ahol a működésben zavar támad, fájdalommas góc keletkezik. Ha ujjunkkal enyhén megnyomjuk a szóban forgó területet, nyomban érezzük. Régen „kikiáltónak” nevezték ezeket a pontokat, mert olyanok, mintha azt újságolnák, hogy a testben felborult a rend.

Csábító dolog reggelente három percig masszírozni az aktív pontokat, mozgósítani a szervezetet arra, hogy felkészülhessen az esetleg bekövetkező fertőzéssel való küzdelemre. Ez csökkenti a fertőzés valószínűségét, ám ha az ember mégis megbetegszik, a baj sokkal enyhébb formában zajlik le. Az eljárás klinikai kipróbálása megkezdődött, s eddig már több százan ismerhették meg az előnyeit. Efféle véleményeket írtak Umaszkajának: „Rendszeresen végzem a masszázst, s fogalmam sincs róla, hogy mi a nátha.” „Ha meghűltem, egy hétnél tovább voltam beteg, most a masszázs két nap alatt megszünteti a bajt.” „Ha mostanában mégis meghűlök, nem kell betegállományba mennem.”

— Az igazsághoz persze az is hozzátartozik — folytatja Alla Umaszkaja —, hogy eljárásomat nem lehet mindenfajta betegség elleni szernek tekinteni. De, úgy vélem, elfoglalja majd a helyét az ismert megelőző eljárások között.

Természetesen hiba volna föltételezni, hogy az aktív pontok masszírozása egy szempillantás alatt megszabadítja az embert az idült mandulagyulladásról vagy nátháról. E betegségeket szakszerűen kell gyógyítani, és szigorúan meg kell tartani az orvos előírásait. De ilyenkor is hatékonyabbá teszi a gyógyítást az aktív pontok masszírozása. A legfontosabb, amit nem szabad feledni: csak rendszeres gyakorlás esetén számíthatunk jótékony hatásra, amikor eljárásom már annyira megszokott dologgá válik, mint — mondjuk — a fogmosás. Ha elkezdi valaki a reflexoterápiát, de azután abbahagyja, semmi jó sem származik belőle, csak megzavarja a védekező rendszert.

A reggeli és az elalvás előtti háromperces gyakorlatok nem jelentenek nagy megterhelést a szervezet számára, a mindennapi edzés fokozza a védekező rendszer erejét.”

G. Lomanov

Meghívó

Ungár Imre születésének 75. évfordulója alkalmából szövetségünk budapesti székházának nagy előadótermében 1984. május 5-én, szombaton délután 5 órakor ünnepi hangversenyt tartunk.

A koncert közreműködői:

Bán Sándor főiskolai tanár,

Németh Tamás zongoraművész,

Geszner Jenő zenetanár,

Varró Attila zenetanár,

Lakatos Tamás, a budapesti Zeneművészeti

Főiskola hallgatója.

Jegyek elővételben és a helyszínen kaphatók 20 Ft-os áron. (Budapest XIV., Május 1. út 47. Telefon: 210—440/28.)

A hangverseny műsorát később adjuk közre.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Mégegyszer Bagdadból

Lapunk rendszeres olvasói emlékeznek rá, hogy 1983-ban cikket jelentettünk meg rovatunkban „Zenei levél a kalifák városából” címmel. Bevallom, magam sem gondoltam, hogy ilyen sikere lesz a riportszerű beszámolónak, melyet Párdányi Jenő mérnök küldött az iraki fővárosból. Nem is hangszülyoznom, mennyire megörültem, mikor újabb tudósítást kézbesített a posta; sajnos az utolsót, barátom mandátuma tavasszal lejár. Így meglehet, hogy ezt a cikket is már itthon veheti a kezébe; nem kell körülményesen a futárszolgálattal Bagdadba küldenünk. De hát most jöjjön maga a beszámoló!

Ülök a tv előtt, elnézem az idős muzsikust, amint fejét rezgetve furulyázik. A hangszer vibrálva szóltatja meg a lassú, szomorkás, szinte ünnepélyes dallamot, mely a délutáni ima áhitatára, elmélyedésre késztet; majd megjelenik egy keleti pompájú mecset képe s méltóságteljesen kezdi a műezzin a délutáni imát. „Biszmillá rahman rahim.”

Lassan két éve élek és dolgozom Bagdadban, megismertem kissé az itteni életet, szokásokat, kultúrát. Az arab nép életében a zene kiemelkedő szerepet játszik. A rádióban s a tv-ben a műsor jelentős részét szolgáltatják a zenei együttesek, legtöbbször énekessel vagy kórusokkal együtt. Repertoárjuk azonban jellegzetesen arab, a nyugati zene nem tud tért hódítani.

Az Irakban dolgozó nagyszámú külföldi s a nyugati zene iránt mérsékelt érdeklődést tanúsító arab lakosság igényeinek kielégítésére délelőtt az urh műsorban kettő, és délután négy óra hosszat könnyűzenét adnak. Ennek zömét a „kemény rock” teszi ki. Bármennyire más is ez, mint az arab zene, a zenei igényt csak nagyon kis mértékben elégíti ki. Olyan ez, mintha napi hat órában Komjáthi: Csak

Felhívás! Zenei verseny '84

Szövetségünk Zenei Szakosztálya a VGYOSZ tagsága részére (korhatár nélkül) magyarnóta versenyt hirdet.

Feltételek:

Az énekes műsorideje 8—10 perc.

A műsornak tartalmaznia kell hallgató, lassú, gyorscsárdás számokat.

Zenei kíséretéről mindenkinek magának kell gondoskodnia, illetve önmagát kísérheti. A kísérők látó személyek is lehetnek. Kíséret nélküli versenyműsort a zsüri nem fogadhat el.

Jelentkezési határidő 1984. május 31.

A verseny ideje november 18. délelőtt 10 óra (vasárnap). Nagyobb számú jelentkező esetén elődöntőt szervezünk.

Kérjük időben jelentkezzenek. Címünk: Budapest, 1146. Május 1. út 47. Telefon: 210—440/28-as mel-lék.

A borítékon tüntessék fel: Zenei verseny.

Zenei szakosztály

fiataloknak c. műsora lenne az egyetlen zenei élvezet hónapokon, éveken keresztül.

Érthető ezek után, milyen megkülönböztetett érdeklődéssel várjuk a szerda és vasárnap estéket, amikor 50 perc komolyzenét sugároznak. Ezt rendszerint 5—10 perces angol nyelvű ismertetés vezeti be, mely színvonalasan mutatja be a szerzőt és a művet. Sajnos, ez az ismertetés néha elmarad, ilyenkor csak a mű hangzik el előzetes és utólagos konferálás nélkül. A program többsége XVIII—XIX. századbeli szimfonikus alkotás, versenymű, ritkábban kamara- vagy szólóhangszeres zene, legtöbbször Mozart, Haydn, Beethoven műveit tűzik műsorra színvonalas előadásban, sztereóban. Elmélyült élvezettel hallgatjuk ezeket az adásokat, ezek a hét csemegéi. Néha azonban az örömből öröm is vegyül. Az adásidő „szent és sérthetetlen” és sajnos meghosszabbíthatatlan is. Ha a

mű az adásidő végéig, 22 óráig nem fejeződik be, akkor a halhatatlan zene hallhatatlanná válik, mert könnyörtelenül abbahagyják.

Elvétve a tv-ben is adnak rövid hangversenyt filmről. Ez többnyire barokk muzsika, melyet a mű hangulatához illő kastély dísztermében helyet foglaló zenekar ad elő. Hasonlatosak ezek az adások a fertődi hangversenyekhez. Lényeges különbség azonban egyebek között az, hogy a fertődi hangversenyek időpontja és műsora előre ismert. A tv műsorát csak az arab nyelvű műsorismertetésből lehet előre tudni. Aki pedig nem tud „arabusul”, az nem tudja előre az adások időpontját sem.

E ritkábban — többnyire péntek esténként — elcsipett műsorok élvezését is az az izgalom fűszerezi, hogy véget ér-e a mű a következő program, például a híradó kezdetére. Ha nem, úgy az szomorú mind a mű, mind a hallgató számára. A

programok kezdési időpontja megváltoztathatatlan, ahhoz órát lehet igazítani. Emiatt nem csak a zenei műsor utolsó akkordjait vágják le, hanem éppúgy a krimi csattanóját is.

Érthető ezek után, milyen lelkesedéssel fogadtuk 1982 derekán a hírt: megalakult a Bagdadi Szimfonikus Zenekar! Bemutatózó előadásán a modern, fényűző Nemzeti Színházban, Rossini, Britten és Mozart alkotásai szerepeltek. A zenekar első hegedűse és számos tagja cseh vendégművész volt, a karmester is cseh; Bilek Zdenek. Az első koncertet rendszeresen követték a továbbiak, átlagosan háromhetenként. A műsorokat elsősorban a közismert és közkedvelt klasszikus és romantikus szerzők műveiből állították össze. A karmester tiszteletre méltó igyekezettel kovácsolta össze lassanként a zenekart, melynek szerényebb produkcióit is hálás tapssal, elismeréssel jutalmazta a jó zenére kiéhezett, főleg európaiakból álló hallgatóság. El kell ismerni, hogy a zenekar az elmúlt másfél év alatt sokat fejlődött, rutinosabbá vált annak elenére, hogy a kezdetben igen jelentős szerepet játszó cseh muzsikuskárdából csak a karmester maradt meg. Ő viszont elválaszthatatlan a zenekartól.

Ismert személyisége a hangversenyeknek az arab Beatrice Ohanessian zongoraművésznő, aki több zongoraverseny szólistája volt, sőt önálló estét is adott. Bár nem érzem magam hivatottnak arra, hogy a kritikus szerepében tetszelegjek, de büszkén kell megállapítanom, hogy a mi kis magyar népünk mennyi nálánál sokkal különb pianistát nevelt fel, és szerepeltet otthon vagy külföldön.

Idén január elején egy fiatal akadémista lány: Szulafa Haddad játszott a Beethoven C-dúr Zongoraversenyét, minden elfogódottság nélkül, magabiztosan, fiatal korához s az itteni komolyzenei adottságokhoz viszonyítva igen jól. Mindjárt az jutott eszembe, milyen szerény fejlődési kilátásai vannak egy tehetségnek itt, és milyen kiválóságokat nevelnek odahaza a mi

nagytudású zeneoktatóink, nagyhírű zenepedagógusaink. Érdemes lenne a magyar zenei kultúrával betörni egy olyan területre, amely dinamikus fejlődés kezdetén áll, ahol fokozódó ez iránt az igény, ahol együtteseink, kórusaink és szólistáink biztos erkölcsi és anyagi sikert remélhetnek.

A magyar név jól cseng Irakban. Szeretnek bennünket és igaz barátoknak tartanak, mert amikor az iráni háború kezdetén a külföldi közreműködők, munkavállalók rendre hazamentek, a magyarok itt maradtak, folytatták az elvállalt munkát.

Ilyen adottságok mellett — a gazdaságiak mellett — a kulturális kapcsolatok kiépítése is sokat ígérő!

E gondolataimat ama titkos reménnyel vetem papírra, hátha az arra hivatottak közül valaki ezeket olvasva, tesz is valamit ezek megvalósítása érdekében.

Bagdadi küldetésem lassan végéhez közeledik. A hazatérésig azonban a hajnali ébresztőt még a műezzin kíséri:

Bismillá rahman rahim... Allah akbár...

Bagdad, 1984. február
Párdányi Jenő

Meghalt Kékesi János

Lapzárta után érkezett a szomorú hír, hogy Kékesi János, kecskeméti zenetanár sorstársunk életének 71. évében 1984. január 21-én váratlanul elhunyt. Küzdelmes, de eredményekben gazdag életére a Zenei Értesítő című folyóirat márciusi számában Geszner Jenő, nagykőrösi zenetanár hosszabb írásban emlékezik. Szíves figyelmükbe ajánljuk az írást.

Kékesi János emlékét szeretettel megőrizzük.

Szerkesztőség

VAK KÖLTŐK VERSEI

SCHIFF ERVIN VERSEI

(Az 1983. évi Irodalmi Pályázatverses kategóriájában I. díjjal kitüntetett pályaművek)

Reggelek

Gyermekkoromnak minden reggelén,
az ébredés, naponta új csodára,
vidám volt s könnyű. „Fél hét,
iskolába!”
— csak ennyi kellett s már ugrottam
én.
Agyam még akkor nem volt
vérszegény.
Csodák meg voltak: nem keltem
hiába.
S most ólomsúly taszít az éjszakába,

ha kinn az utcán feldereng a fény.
Vagy ébrednék, de visszatér az
álom,
mely fogva tart e furcsa éjszakákon,
hogy az vagyok, ki régen elveszett.
Csak most kudarcok százát kell
kiállnom.
S az ébrenlét, ha végül győz az
álmon
— ó, mily csoda! — vidáman
felkelek.

Nem érted Őt!

Nem érted Őt? Nem érted? Kérd
 meg azt,
 kinek halott már édesanyja régen,
 s ki tudja már, mind vétkes, mind,
 ki vétkes,
 hogy mondja meg mi adhat majd
 vigaszt,
 ha Ő már nem lesz véled. Mert igaz,
 bűnös maradsz te akkor is, ha tétlen
 tetézted gondjait zavart fejében.

S nem hallgattad meg Őt, s a sok
 panaszt,
 mit úgy lökött ki mérszög-verte
 agyból,
 mint fáklya tör ki fel-felizzott
 napból.

S a robbanásuk által meggyötört
 szemében bú borongott
 olykor-olykor,
 hogy mind elment, csak Ő él még a
 sokból.

S minek? Minek, ha ily vén, s
 összetört ...

Ifjak és vének
 járnak a táncot,
 ifjak és vének
 rázzák a láncot.
 Mind, aki élő,
 ott van a láncban,
 mind. Aki féltő,
 pusztul a táncban.
 Ifjak és vének
 járnak a táncot,
 ifjak és vének
 rázzák a láncot.
 Pestis rég volt:
 most kocsi gázol.
 Fullad a félholt,
 görcsöl a gáztól.
 Méh helyett méreg
 száll le az ágra:
 s asszonyok szörnyet
 szülnek a házba.
 Ifjak és vének
 járnak a táncot,
 ifjak és vének
 rázzák a láncot.
 Gént operál már
 s retteg az ember:

Körtánc

gyógyszer-e, járvány,
 új csodafegyver?
 Csendet a zajjal
 gúzsbakötötte:
 s megsüketült, jaj!
 észre se vette.
 Ifjak és vének
 járnak a táncot,
 ifjak és vének
 rázzák a láncot.
 Termel a máglya,
 száll a rakéta:
 száz megatonna
 tarthat a célra.
 Szennyes a Föld és
 szennyes a tenger:
 szennyes az önzés,
 szennyes az ember!
 Ifjak és vének
 járnak a táncot,
 ifjak és vének
 rázzák a láncot.
 Törtet az érdeket,
 messzi az égbolt:
 emberi féreg
 gyártja a tébolyt.

S műszaki átok
 válik a jóból:
 műszaki átok,
 emberi okból!
 Ifjak és vének
 járnak a táncot,
 ifjak és vének
 rázzák a láncot.
 Lánkra az ártót!
 Bárha is ordít.
 Pestises átkot
 mondva: de addig?
 Ifjak és vének
 járnak a táncot,
 ifjak és vének
 rázzák a láncot.
 S mind, aki élő,
 ott van a láncban,
 mind. Aki féltő,
 pusztul a táncban.
 Ifjak és vének
 járnak a táncot,
 ifjak és vének
 rázzák a láncot!

FARAGÓ MIHÁLY

Személytelenül

(Az 1983. évi Irodalmi Pályázat prózai kategóriájában megosztott I. díjjal jutalmazott pályamű.)

Pál utca — Mária utca sarok. Nagyon jól ismerem ezt a helyet. Évtizedekkel ezelőtt, Üllői úti kollégista koromban sokszor elgondolkodtam azon, hogy melyik sarok lehetett a Grund, és hol volt a fűrésztelep. A Pál utcaiak nyomát kerestem akkor is, amikor a Múzeum kertben térzenét hallgattam, az egyetemi fűvészkertben botanizáltam, vagy végigsétáltam a csendes, kis Tűzoltó utcán. Sok régi emlékem fűződik ehhez a környékhez. A Práter utca sarkán, egy pincében volt a menzánk. Kollégiumi medikus barátaim egyszer az anatómiára is becsempésztek, ahol borzadva lát-

tam, hogy csinos medikák egykedvűen boncolnak egy csecsemőhullát, és hogy egy altiszt éppen egy nagybajuszos férfifejet készít elő arra, hogy autoklávban kifőzze a koponyáját. Mennyire személytelen demonstrációs anyaggá is tud válni egy test! A Budapestre hullott első bombák egyike épp azt a kis Üllői úti mozit rombolta le, amelyikbe diákjeggyel sokat jártam egy kislánnyal. Ezek a bombák azután engem is messze vetettek a fővárostól.

Azóta sokminden megváltozott. A Mária utca akkoriban még csöndes, forgalom nélküli kis mellékutca volt, csak a gyerekek bicikliztek, vagy görkorcsolyáztak benne. Most pedig a folytonosan hömpölygő autóáradatban már csak a sarki zebrán lehet átmenni a túlsó oldalra. A fehér utcatáblák fekete nagybetűi

valamikor tűelesek voltak, ma pedig már csak sejttem, hol vannak ezek a táblák. De azért még könnyen megtalálom a klinika széles lépcsőjét. Sokáig várok a fehér padokon üldögélő hallgató betegek között. Az egyiknek a kezében már ott a fehér bot. Várom az adjunktus urat. Kezemben szorongatom az ajánlólevelet, és egy kis füzetet, amelybe évek óta gondosan berajzolgattam, hogy fejlődik az a sokkarú, polipra emlékeztető rémkép, amit különösen akkor látok, ha mikroszkópba nézek. Végre rám kerül a sor.

Tömzsi, magamkorú férfi fogad. Bemutakozom. Miközben a nővér valami kellemetlenül hideg folyadékot cseppent a szemembe, az adjunktus egykedvűen átfutja a levelet. Magamban már fogalmazgatom a kérdést, hogy nem akkoriban járt-e az egyetemre, amikor én is, és hogy nem ismeri-e véletlenül a régi medikus barátaimat, amikor váratlanul megszólal a vezényszó:

— Tessék leülni. Nem oda, ide. Támassza az állát az állványra! Nézzen a fényforrásra!

Én kissé félszegen kezdem a panaszkodást:

— Kérem szépen —, de ő közbevág:

— Milyen származású?

— Hát a nagyapám falusi tanító volt, az apám pedig —

— Nem ezt kérdezem. Volt-e az ősei között vak, vagy zsidó?

A kérdés meglep. Jól emlékszem még arra az időre, amikor a légítámadások idején a pincébe elsősorban azt a dossziét vittük magunkkal, amelyben a származásunkat igazoló okmányok voltak. De hát ez már nagyon régen volt. A szülők vakságára pedig akkor még nem voltak kíváncsiak. Így arra gondolok, hogy a kérdésnek genetikai háttere lehet. Zavartan motyogom:

— Úgy gondolom, nem.

Pár másodpercnyi csend után az adjunktus megszólal:

— Nővér kérem, hívja be a doktor urakat!

Amíg a műszerekkel zsúfolt, lesötétített vizsgálóban összegyülekezik tiz-tizenkét fehérköpenyes fiatalember, én bizonytalanul megpróbálom elmondani, hogy pedagógus lévén, örömmel állok a gyakorlósok rendelkezésére a szubjektív megfigyeléseimmel is, és hogy itt

van ez a kis füzet, amelybe —, de az adjunktus ismét közbevág:

— Kollegaurak, nézzék meg ezt a szemfeneket. A retinitis pigmentosa ekletáns példája. A periférikusan elhelyezkedő relatív scotomák, melyeket a pigmentesedés remekül indikál nem terjednek át a maculára, de a prognózis egyértelműen az, amit a dolgozatomban is leírtam, vagyis —, és itt most egy hosszadalmas, és számomra meglehetősen nagyképűnek tűnő magyarázat következik. Közben néha szeretnék megszólalni, hogy kérem szépen, én is itt vagyok, és megtiszteltetésnek venném, ha partnernek, vagy legalább embernek tekintenének. Most bánom meg először, hogy latint is tanultam. No, de férfiak vagyunk. Amíg jól-rosszul mindenki végigtükrözi a szememet, én fogalmazgatom a mondanivalómat. A bemutató azonban véget ér. A medikusok kivonulnak, és az adjunktus, mint aki most veszi észre, hogy én is ott vagyok, csak ennyit mond:

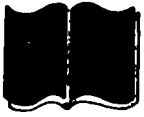
— Próbáljon beutalót kérni a szakrendelésen, és mi majd értesítjük, mikor feküdhethet be. Nővér, küldje a következőt!

És én máris kint vagyok az utcai forgatagban, kitágított pupillákkal.

Azóta sem jártam a Mária utca és a Pál utca sarkán, de sokszor álmodozom arról, hogy melyik sarkon lehetett a Grund, hol volt a fűrésztelep, és hogy Nemeceknek csupa kisbetűkkel írták be a nevét.

Hajnali meditáció

Valami boldog, félig öntudatlan állapotban lebegek a semmiben. Jobb tenyeremet egy végtelennek tűnő síkságon nyugtatom. Hajnal lehet, vagy este? A két szemem szorosan átkötve, körülöttem csend. Egy picit simítok a tenyeremmel. Jól érzem a kemény lenvászon lepedő érdes felületét. Feszés, mint a dob, mert a nővér ügyesen rácsomózta a matrac sarkaira. A levegőben enyhe Hypó, éter, és karalábéfőzelék szag vegyül. Mennyi ideje lehet, hogy visszahoztak a műtőből? Félelmetes

volt, amikor a vézna, kis beteghordozó a nyolcvan kilométert a kocsiról visszatette az ágyamra. Talán ez volt az egészben a legkellemetlenebb élmény. Jó dolog az, ha az embernek idegen helyen barátai vannak. Az operáló orvossal a barátságot már a korábbi vizsgálatok során megalapozta közös hobbynk, az amatőrfilmezés. Ő nemrég kezdte, én alighanem most fejeztem be. Szenvedéllyé tud válni ez a programnak is, beszédtemának is kimeríthetetlen elfoglaltság: rögzíteni az elfutó, okos, szép percekét. Amióta a Lumiere testvérek bemutatták találmányukat, a gyakorlati élet, a művészet és a tudomány minden ága szolgálatába fogadta a kinematográfiát.

Egy kis csomót találtam a lepedőn. Középső ujjammal többször körüljárom. Lehet, hogy szövés-hiba, de az is lehet, hogy valamelyik elődöm a titkolt cigarettájával kiégette, és gondos kezek bestoppolták. Milyen csodálatos eszköz is a kéz. Nemcsak mindenhez alkalmazkodó szerszám, hanem látni is lehet vele. Nem hiszem, hogy a vakok tapintása finomabb volna, mint a látóké, de talán jobban megtanulják értékelni a tapintás nyújtotta információkat. Sajnos a vetített képet nem lehet ki-tapintani, ezért a film és a fotó nem a vakok műfaja.

Tegnapelőtt, a műtét előtti délután is még a filmezés volt köztünk a téma. Megnéztük az orvos néhány szép, színes szakmai felvételét, köztük egy olyat is, amely a másnap rám váró műtétet mutatta be teljes részletességgel. A mindentudó kis filmkamerát a műtőasztal fölé erősítették fel úgy, hogy a képre csak az operált szem és közvetlen környéke került. Mi tagadás, kissé émelygő gyomorral néztem végig a még valamennyire ép félszememmel az operált szem körülínekciózását, kirögzítését egy kis fémkerethez, és a szaruhártya majdnem teljes körülvágását egy éles, hegyes szikével. Vetítés közben orvos barátom elmagyarázta, hogy a beteg csak az első szúrást érzi, és tovább már teljesen érzéktelen. A szike beszúrásakor a csarnokvíz jól láthatóan elfolyik ugyan, de ennek nincs semmi jelentősége, mert azt a műtét után a szem néhány óra múlva pótolja. Az orvos számára, jóval az ezredik műtét után már csak leg-

feljebb tízperces rutinmunka az egész, hacsak nem lép fel komplikáció.

A vetítés után még filmes szemmel is meg-tárgyaltuk a látottakat. Megbeszéltük, hogyan kellene az egy nézőpontból és távolságból készült mozgófelvételt filmmé feloldani úgy, hogy egy másik kamerával körüljárnánk a műtétet, egy-egy villanásra bemutatnánk a műtőt, az asszisztentst, az orvos figyelő szemét, és kezét. Érdekes, hogy a műtét bemutatása nem keltett bennem különösebb félelmet, inkább megnyugtató. Az ember a titokzatos, ismeretlen dolgoktól mindig jobban fél, mint az ismertektől. Kisgyerek koromban egyszer a fogamat csak úgy engedtem kihúzni, hogy a doktor bácsinak előzőleg meg kellett mutatnia és kezembe adnia a fogót.

Kellemes ennek a hűvös lenvászonnak a tapintása. Lassan felfedező útra indulok, egyszerre csak egy sötét, feneketlen mélység szélére ér a kisujjam. Megrettenve húzom vissza.

A műtőben a látottak és a nyugtatók hatása alatt bizalommal vegyes kíváncsisággal túrtam, hogy lerögzítsék a két kezemet, és a fejemet, és letakarjanak a lukas, zöld kendővel. Ez — úgy gondolom — abban is segíti az orvost, hogy a szubjektív érzéseit kikapcsolva, egyedül a műtét technikájára tudjon koncentrálni.

A szakadék, a veszély érzése, lassankint kezd vonzóvá válni. Leecsúsztatom a kezemet a matrac szélére és elérem az ágy hideg vasát. Olajfestékkel van befestve, és egész biztosan fehér. A keret alsó szélére is lemerészkedem. A lelógó festékcseppek még alig szilárdultak meg rajta, a körmömet még be tudom vésni a festékbe.

A zöld kendő alatt valami biztonságérzés fogott el. Az első szúrás tényleg fájdalmas volt, de számítottam rá. Utána aztán egyre nagyobb legény lettem. Próbáltam eltalálni, hogy a már megismert műtét melyik szakaszánál tartunk. Erre néhányszor rá is kérdeztem. Az orvos egyre türelmetlenebbül válaszolt. Amikor aztán azt kérdeztem, hogy sikerült-e szépen körülvágni, idegesen rám mordult:

— Igen, de most már tartsd a pofád, mert nem felelek magamért, ha valami komplikáció lesz.

Valaki az egyik éjjeliszekrényen motoszkál. Talán a fájdalomcsillapítóját keresi. Jó volna tudni, hány óra van, de inkább hallgatok.

Az autóbuszokon van egy tábla, amelynek a figyelmeztetését ritkán tartják be: „A vezető-

vel menet közben beszélgetni tilos”. Zongoraművész barátom meséli, hogy nagyon zavarja, ha valaki kottával a kézben hallgatja a koncertjét.

Az éjjeles nővér kiosztja a hőmérőket. A folyósó végén megcsörren az első vödör. Valahol messze most úzi el a kísérteteket az első kakasszó. A kötésen túl már virrad.

SZONDA KLÁRA

Asszonyok az üdülőben

(Az 1982. évi Irodalmi Pályázat prózai ka-tegoriájában I. díjjal kitüntetett novella.)

Hajnalodott. A szoba lassan emelkedett ki az éjszaka sötétjéből. Az egyik falat teljesen elfoglaló, hatalmas ablak két táblája sarkig nyitva volt. A hajnali szellő könnyedén lebegtette a csipkefüggönyöket.

Halk sóhaj hallatszott, és az egyik heverőn megmozdult a paplan, ide-oda hullámozott, majd kibukkant alóla egy kócos, barna fej. A kócos hajkorona alól sötétkék szempár pillogott ki álomittasan és csodálkozva nézett szét a szobában, mint aki nem érti, hol van és hogyan került ide? Arra azonban nem volt ideje, hogy tisztázza magával hollétét, mert a másik heverőről ráköszönt egy halk, rekedtes, de barátságos hang:

— Jó reggelt! Felébredt? Hogy aludt?

— Jó reggelt! Köszönöm, mehetett volna jobban is! És maga, hogy aludt?

— Ó, köszönöm, sehogy! Le sem hunytam a szemem, mert idegen helyen az első éjszakán sosem tudtam aludni. Ma aztán egész nap olyan leszek, mint akit agyonverték!

— Elhiszem! Miért nem vett be altatót? Látja, én már létezni se tudok anélkül, de idegenben még az sem sokat ér!

A rekedt asszony halkán, keserűen felnevetett, de nem válaszolt. Felült, percekig mereven bámult maga elé, majd lassan kimászott a paplan alól, odasétált az ablakhoz, kinézett az ébredező tóra, melynek hamvasszürke hul-

lámain már néha megcsillant a hajnal rózsaszínje. Az asszony kissé megborzongott a vékony zöld selymen keresztülfutó szellőtől. Szerette a balatoni hajnalokat és már sokszor üdvözölte virradatkor a fenséges, nagy tavat. Sokszor, de még nem eleget... Csakhogy meddig...? Az asszony idegesen megrázkódott, majd a válla fölött visszaszólt:

— Rágyújthatok? Nem zavarja a füst?

— Áh, dehogya! Legfeljebb annyiban, hogy akkor én is rágyújtok, mert elaludni úgysem érdemes már.

— Hát, éppen... Még csak fél öt lesz.

A rekedthangú asszony visszasétált a heverőhöz, menetközben felvette ezüsttárcáját a kisasztalról, megkínálta a társnőjét, maga is rágyújtott. Összekuporodva ült a heverőjén, a füstre bámulva, mely egyre élesebben vált el a reggel világosságától. A két cigaretta már majdnem elhamvadt, amikor a rekedt asszony ismét megszólalt:

— Azt kérdezte, miért nem vettem be altatót? Nos, mert nem szabad! Az orvosom megtiltotta.

— Miért?

— No, mégis, mit gondol? Vajon miért tilták el az embertől az altatót? Mert sokallották azt a negyven szemet, amit egyszerre bevettem!

— Te jóisten! Dehát, miért?

— Miért...? Nem azért, mert szerelmes vagyok! Bár az lennék!

— Akkor meg miért tette?

— Mert méhrák-gyanús vagyok! Na, érte most már?

— Értem... De várjon csak! Azt mondja, méhrák-gyanús! Tehát ez még nem biztos! Akkor ez gyávaság!

— Igazán? Mind ezt szajkózzák! Az orvosok is! Akkor pont maga mondana mást? Mind azt rágják a fülembe, várjak! Mire? A halálos ítéletre? Na, nem! Mert ahhoz túl gyávák, hogy a szemembe mondják...

— Az nem a gyávaságtól van!

— Nem? No persze, mert adtak neki egy szép nevet: humanitás, de én fütyülök rá! Csakhát ehhez sem volt szerencsém, mert megmentettek! „Megmentettek?” Egy frászt! Csak prolongáltuk a komédiát! Jaj, maga csacsi! Ne nézzen rám olyan rémulten! Egy kis haladékot adtam magamnak, mert félek... No, nem a meghalástól, mert az nem rossz! Lebeg az ember a nagy semmiben, de a visszatérés, az rettenetes...! Ha megint nem sikerülne? Ettől félek csak, higgye el! Nagyon erős a szívem.

— Jaj, ne beszéljen már így! Rossz hallgatni! Azt hiszi, nekem nem lenne rá okom, marhaságot elkövetni? Tizennégy évi úgynevezett házasság végére azzal tehettem pontot, hogy az uram ökölrel leütött, eltört a homlokcsontom, majd rá egy hónapra félig megfojtott...

— Ejha! Ez se rossz! És a férje hol van most?

— A börtönben. Már a válóperi tárgyalásra is onnan hozták ki.

— Elváltak? Helyes! Gyerek van?

— Nincs. Miért? A szokásos sablon. Előbb házra gyűjtöttünk, aztán meg nem lett... Az uram erre inni kezdett és ez lett a céco vége...

— Hát... Akkor talán jobb, hogy nem lett gyerekük!

— Lehet... Ámbár, ki tudja?

— Mindenesetre mi szépen összekerültünk!

— Aha! Két hajótörött...

— Igen! Két hajótörött a Balatonnál...

— Stílusos, nem?

— De az! És ha már így van, hát szervusz! Úgy nézem, és vagyok az öregebb! A nevem Médi. Bérélszámoló vagyok a Sortex-nél.

A rekedthangú asszony keztenyújtott társának és szomorkásan rámosolygott. Az felnézett rá és kissé félénken adta a kezét:

— Szervusz! Anca vagyok! Takarítónő a Csavargyárban.

— Ezzel hát megvolnánk! De te, mintha félnél tőlem? Miért? Ja, sejtem már! Nem, nem kell félned! Ha már visszahoztak ebbe az életbe, legalább kinyaralom magam! Szóval, ne félj, nem fogok semmi féle marhaságot csinálni. Hanem mit szólnál egy jó, kiadós reggeli sétához? Ilyenkor még nem járnak a parton és én imádom a reggeli Balatont!

— Jó, menjünk! Alvás már úgysem lesz!

*

A reggelinél Anca és Médi két újabb lakótársal ismerkedett meg. Az egyik szőke, nagyon világoskék szemű, magas, vékony lány volt. A mosolya fanyar volt, ettől kissé butuskának látszott. (Mint később kiderült, ez nem csak látszat volt.)

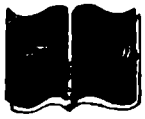
Negyedik asztaltársuk kissé molett, őszes, nagyon kiegyensúlyozott embert mutató hölgy volt. A hangulat pár percig kissé feszélyezett volt, mint egymást sose látott, vadidegen emberek közt lenni szokott. Ez azonban hamar feloldódott, mert a molett hölgy vígan rájuk nevetett:

— Szervusztok, kislányok! Amint látom, két hétig asztaltársak leszünk! Ismerkedjünk meg! Engem Margó néninek hívnak a gyerekeim, mert matek—fizika tanár vagyok és így rengeteg gyerekem van! Hívjatok ti is úgy és tegezzetek ti is, mert a „néni” ellenére sem érzem magam öregnek... És te ki vagy, szöszi?

— Éva vagyok! Elárusító. Már két éve elváltam.

— Nahát! Akkor sorstársak vagyunk, mert én is elváltam, de még frissen, csak fél éve! Anca a nevem. A férfiakat utálok!

Ezen nagyot nevettek mindannyian, csak az Éva arcán maradt a fanyar mosoly. Végül Médi következett:

— Médi vagyok! Özvegy. Azonkívül főkönyvelő és megrögzött dohányos! Attól van ilyen meseszép baritonom. Imádom a Balatont és minden percemet a vízben akarom tölteni. Így engem majd csak ritkán láttok!

*

Éva a strand langyos homokján hevert és behunyta a szemét, hogy a körülötte zajló nyüzsgés ellenére is egyedül lehessen. Szerette az egyedüllétnek ezt a fajtáját: körülötte a sok ember, de ő nem tartozik senkihez, nem kell beszélgetni! Mert azt aztán nem nagyon szeretett! Mire jó az a sok csacsogás? Jobb így heverni némán, magábamerülve. Szemhéjai alatt rózsaszín volt a világ, a rátűző napfény miatt. Gondolatai lustán mászkáltak ide-oda, meg-megállva egy-egy érdekesebb képnél:

„... Jóképű az az üzemmérnök! Csak hát, reménytelen... Folyton a feleségével van! Igaz, gyönyörű nő! Ilyen mélyfekete haját én még nem is láttam... Pedig festetlen! De még akkor is! Hiszen már tízéves házások! Csak egymással táncoltak az ismerkedési estén is! Disznóság! Mi csak öt évig bírtuk ki Bélával. Ezek meg... Hogy csinálják vajon? Anca pedig ugyancsak meresztgette a szemét a mérnök úrra! Igaz, én is... Na és...? Nem vagyok vak! Nem szégyen megnézni valakit! Csak legfeljebb kellemetlen, hogy a hatás elmaradt... Na, sz sz Anca is... Megéri a pénzt... Utálja a férfiakat...! Aha! A mérnökről lemaradt, mire gyorsan felcípte azt a marórt és már egy hete azzal szaladgál! Csak nekem nem akadt senkim...”

— Szia, kislány, csak így egyedül?

Éva felnézett, Margó néni állt mellette, azaz már nem is állt, hanem leereszkedett mellé a homokba. Éva kissé bosszús volt, amiért megzavarták magányában, de jó képet vágott a dologhoz:

— Szia, Margó néni! Médi úszkál a Balatonban, Anca a maróssal kószál valamerre, én meg magam maradtam. Te merre jártál eddig?

— A zöldségesnél voltam, vettem szép zöldpaprikát, bár magam sem tudom, minek, hi-

szen az üdülőben minden megvan! Körtét szerettem volna venni, de nem volt, erre megvettem a paprikát! De már egy félórája kereslek benneteket! A mérnökek mondták, merre vagy. De nemcsak én kerestelek, hanem Józsi is! Tudod, az a jóképű, barna fiú, akivel négyszer is táncoltál az ismerkedési esten.

— És azóta sem láttam!

— Nem, mert másnap reggel átment Tihanyba egy barátjával. De most itt van és keres téged! Megkért engem, hogy ha esetleg nem talál meg most, meghív ma estére mind a négyünket egy presszóba, aztán meg valamerre táncolni!

— Felőlem! Már kezdett unalmassá válni ez a nyaralás. Arra nem is gondoltam, hogy ez a srác még előkerül!

*

A presszóban annyian voltak, moccanni sem lehetett. A kis társaság — Médi, Anca, Margó néni, Éva meg a vendéglátó Józsi, három barátjával — nem is érezte jól magát, és mikor Médit úgy vágta hátba valaki véletlenül a könyökével, hogy a feketekávés csésze majdnem kirepült a kezéből, mérgesen felkiáltott:

— Na, nekem elég volt ebből a tömegnyomorból! Anca! Mit szólnál hozzá, ha az egész társaságot meghívnanék a mi szobánkba?

— Oltári klassz ötlet, kispofám! Ott legalább kényelmesen leszünk, még táncolhatunk is! Jöttök, gyerekek? Mert akkor már mehetünk is!

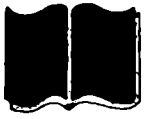
Mivel az ötlet általános helyeslésre talált, már indultak is, csak előbb a fiúk „feltankoltak”, vagyis zsebrevágtak néhány üveg tömény szeszt, a nyurga Béla még két üveg pezsgőt is vett.

Az este kellemesen langyos volt, és ők kényelmesen ballagtak az üdülő felé. Józsi könyvedén megérintette a mellette haladó Éva karját:

-- Vicuska! Nem léphetnének le?

— Tessék? Ejnye, mit képzelsz te rólam?

— Bocsanat! Én nem gondoltam semmi rosszra! Csak úgy vélem, kettesben még kellemesebben szórakoznánk!

— Szó sem lehet róla! Mit szólnának a többiek?

— Vagy úgy! Csak ez a baj? Na, jó! De akkor holnap reggel eljössz velem egy egésznapos kirándulásra?

— Hát... Arról lehet beszélni!

— Jó! Köszönöm! Reggel nyolckor a mólónál!

— Helyes! Ott leszek!

Az Ancsáék szobájában kényelmesen elhelyezkedtek, a háziasszony szerepét ráruházták Margó néniére, mint „korelnök”-re. Józsi átszaladt a szobájába, a magnójáért, hogy táncolni is tudjanak. A hangulat remek volt, mert itt már csak maguk közt voltak. Még Éva is levetette szokott fanyarságát és felszabadultan viselkedett ő is. Margó néni szerét ejtette, hogy egy pillanatra félrehívja Ancsát:

— Te! Hová tetted a marósodat?

— A fene ott essen bele, ahol van! Ma délbem megjött a felesége, két gyerekkel és majdnem elkapott bennünket! Nekem pedig azt mondta a disznó, hogy elvált ember! Még jegygyűrűje sem volt! Hát nem aljas?

— Jaj, drága gyerekem, az a legkevesebb! A gyűrűt letenni! A legtöbb magányosan nyaraló férfi leteszi a karikagyűrűt. A feleség csak otthon kell...

— Én meg még ma is viselem a magamét!

— Ja, fiam, nem vagyunk egyformák!

A beszélgetés félbeszakadt, mert Józsi hozta a magnóját. A társaság nagyon jól érezte magát. Éva is levetette fanyar közönyét, annyira, hogy egy almával a fejebűjében, roppant kecsesen ellejtett egy japán szólótáncot. (Bár halvány fogalma sem volt arról, milyen egy japán szólótánc.) A többiek el voltak tőle ragadtatva, tapsoltak, kacagtak és Éva a harmadik ismétlés után mindenkitől kapott egy pusztit.

— Merre menjünk, Vicuskám?

— Nekem igazán mindegy!

— Igen? Nos, akkor átviszlek Tihanyba, megmutatom neked az apátsági templomot. Aztán majd elcsalinkázzuk a napot. Estig nem jövünk haza. Parancsolj, szállj be!

Éva, mielőtt becsatolta a biztonsági övet, elismerően jegyezte meg:

— Jóképű kocsid van! Te ilyen menő vagy?

— Menő? Én? Ugyan! Csakhát igyekszik az ember! Ehhez a kocsihoz egyébként szerencsém is volt, mert nyertem egy tízezres autós betétkönyvvel.

— Óh, te mázlista! Én is tudok vezetni, de apám sose engedi át a kocsink volánját!

— A szüleiddel élsz?

— Igen. Mióta elváltam és a lakást eladtam. Szüleimnek saját házuk van!

— Nekünk is! Apám maga építette, mert kőműves. Mellette szerettem meg a szakmát.

— Jé, hát te kőműves vagy?

— Igen! De miért: „jé”!?

— Csak... Tudom is én! Valahogyan túl elegáns vagy ehhez! Na és ez a kocsis is...

— Csalódtál? Sajnálom! Remélem, azért nem hagysz faképnél?

— Eredj, te számár!

Nagyot nevettek. Józsinak ugyan kissé keserű lett a szája, de nevetett ő is... „Adta kis szökéje! Kevés vagyok neked? Te pedig tetszel nekem! Még talán el is vennék!”

Mire Tihanyba értek, már el is felejtették ezt a kis epizódot és a „Sóhajok ablakán” már egybevágó kívánságot eresztettek a balatoni szellőbe...

Ebédnél már igen jól érezték magukat, mert ekkorra már túljutottak az első csókon is... Éppen a rántott halat ették, amikor rettentő csattanással megdörrent az ég és pillanatok alatt iszonyú vihar zúdult a Balatonra. Aki még nem élt át ilyet, az el sem képzelheti, milyen tud lenni ezen a gyönyörű tavon az elemek örvöngése...

Éva már az első csattanásnál visszajött a tányérjára a falatot, és egyszerre két kézzel kapaszkodott a fiú karjába. Nem is eresztette el, míg a zivatar tombolt.

A vihar óráig tombolt és rombolt. Ők ketten, a velük együtt a vendéglőbe szorult nyaralókkal az egész délutánt az asztaluk mellett töltötték, mert a zivatar elmúltáig szó sem lehetett a távozásról. Éva annyira rettegett a mennydörgéstől, hogy beszélgetni képtelen volt, így aztán a kellemesnek ígérkező kirándulás elég sanyarú hangulatban ért véget.

Mire hazaértek, már teljesen besötétedett. Az üdülő hallja tele volt az izgatottan beszélgető vendégekkel. A nők közül sokan sirtak.

Éva megpillantotta Ancsát és Margó nénit, mindketten zokogva kuporogtak egymás mellett egy-egy nagy fotelben. Odarohant hozzájuk:

— Mi történt? Valami baj van?

— Médi belefulladt a Balatonba!!! Jaj, istenem...

Ancsának erre a hisztériásan kirobbanó sikoltására Évába beleállt a gyengeség. Lerogyott egy székre és kimeredt szemmel nézte Ancsát. El-elakadó gondolatai össze-vissza kavargtak: „Médi... szegény Médi! Mennyire szerette a Balatont és az lett a gyilkosa! Vagy ő akarta...? Hiszen annyira félt a ráktól... De nem! Ez akkor is borzalmas! Médi! Iszonyú!!!

Másnap reggel az üdülő portása egy levelet adott át Józsinak. Éva írta. Csak néhány kusza sor volt:

„Józsikám! Irtózom ettől a helytől, szegény Médi miatt... Ma hajnalban hazautazom! Ne haragudj! A címet itthagynom, látogass meg!
Éva.”

A fiú állt, megrökönyödve. Ezért elutazni? Nahát! Arra lett figyelmes, hogy Margó néni beszél hozzá:

— A Vica levelét olvassa? Bizony, el kellett utaznia, mert a gyereke beteg lett! Éjjel kapta a sürgönyt.

— Évának gyereke van?

— Hát persze, egy négyéves fia! Maga ezt nem tudta? Hé, hova rohan?

De ezt Józsi már nem hallotta, mert már a kocsija mellett állt, kezében a levéllel. Nézte. „Adta szökéje! A kőműves kevés neki és a gyereket még csak nem is említi!”

Cafatokra tépte a levelet.

technika

BACSIK LÁSZLÓ

Magnósoknak – magnóról

Ugyanitt legutóbb a diktafonról esett szó. Ez a magnetofon általában szabványos sebességgel prózát rögzít a szalagra, de azt felgyorsítva is le tudja játszani és a gyorsítás állítható mértékű. A felvétel visszahallgatása ezáltal kevesebb időbe kerül, így a készülék megkönnyíti a tartalmi tájékozódást vagy jegyzet vagy kivonat készítését, illetve szöveg leírásakor vagy megtanulásakor is segíthet rajtunk. A hang magasodása, amely a sebességnöveléssel jár, bár megszokható, de zavaró és az érthetőség miatt a gyorsítás lehetséges mértékét is csökkenti. Ha a magnó lejátszáskor a felvételihez képest kétszeres sebességgel működik, a szalag feleannyi idő alatt ér a felvétel végére, viszont minden rögzített frekvencia duplázódva fog hallatszani, egy oktávval magasabb lesz. Akinek orsós, többsebességű magnetofonja van, már hallhatta, hogy egy duplájára gyorsult szöveg alig érthető, de nem annyira a felgyorsulás, mint a magasodás miatt.

Egy régebbi írásban részleteztem egy tempofon nevű készülék működését. Ennek használata megoldás lehet erre a gondra, mert lejátszófeje kör alakú és forgatható (csak lejátszáshoz használatos). A kör alakú fejen három fejrés helyezkedik el és ezek valamelyike forgás közben mindig érintkezik a szalaggal. Gyorsításkor a hangmagasodás úgy jön létre, hogy az álló fejrés előtt időegység alatt több szalag halad el, és az ennyi idő alatt több mágneses jelet, váltakozást érzékel, ami a frekvenciák növekedéseként hallatszik. Ha a kör alakú fejet a szalag menetiránya felé forgatjuk, hiába halad gyorsabban a szalag, tehát ér rövidebb idő alatt a végére, az éppen érzékelő helyzetű rés együtt halad vele, tehát az álló réshez képest kevesebb számú váltakozást érzékel, tehát csökken a magasodás mértéke. Ha a szalag új sebességének és a rés sebességének különbsége a felvételi sebesség értékével lesz azonos, az eredeti hangmagasságot kapjuk vissza, csak a

beszéd tempója lesz nagyobb. Az így normalizált hangmagasság nagyobb mértékű gyorsítást tesz lehetővé. Az ilyenkor kapott hang irreális hadarásnak hat, de a beszélő nemét, esetleg személyét is azonosítani tudjuk, míg a magasságkiegyenlítés nélküli gyorsítás csi-csergésnek hat, elmosva a férfi és a nő hangja közötti természetes magasságkülönbséget.

Ez a forgófejes megoldás diktafonokban nem használatos a mechanikus kialakítás bonyolultsága, tehát drágasága miatt. A megoldást az úgynevezett digitális technika hozta, amely ma még ugyan szintén bonyolult és drága, de az elektronikus elemek árának rohamos (világpiaci) csökkenése miatt az ár hamarosan reális lehet. Azért is, mert az elektronikus megoldások sorozatgyártása egyszerűbb és olcsóbb. E rovatban idővel sor kerül a digitális elvű hangtechnikai bevezetések ismertetésére és azok részletezése során az így kialakított diktafonra ismét visszatérek.

A nyugat-afrikai vakok mezőgazdasági képzéséről

Mondják, hogy a harmadik világban a lakosság átlagosan 80%-a (köztük a vakok is) vidéken él. Ezeket a vakokat általában nem képezhetik ki gyári munkásnak, kefékötőnek, telefonosnak vagy más hasonlóknak, ugyanis vidéken nem volna számukra ilyen jellegű munka. Nem tanácsolhatjuk nekik, hogy költözzenek a városba, mert azáltal kiszakítanánk őket a családi kötelékből. Nem marad más hátra, mint az, hogy mezőgazdasági munkára képezzük ki őket. Az utóbbi években ez a kísérlet egyre gyakoribb Ázsia, Afrika, Latin-Amerika országaiban. A látóktól már gyakran kaptunk e próbálkozásokról híradást, mi vakok azonban ezt, ha városban nőttünk fel, mint éni s, kételkedve fogadjuk. Ismerünk ugyan olyan sorstársakat, akik hobbiból kertjüket művelik, de azt alig tudjuk elképzelni, hogy a vak saját faluközösségében a látók oldalán kemény mezőgazdasági munkát végez s ezt a látók nemcsak szóanalomból tűrik, hanem a vakot egyenrangú partnernek ismerik és fogadják el. Én utána akartam járni e kérdésnek, ezért meglátogattam Felső-Voltát és Sierra Leonét. Ott a vakok száma különösen magas. Az emberek azonban nem gyermekkorban vakulnak meg, hanem életük folyamán. Addig szokásos módon a mezőgazdaságban munkálkodnak, legtöbbször minden iskolai képzés nélkül. Ezért más foglalkozást egyáltalán nem tudnának elsajátítani. Általában azt tanácsolják, mutassuk meg nekik, hogyan dolgozhatnak vakon a mezőgazdaságban, az állattenyésztésben és a háztartásban.

A kiképzés a felső-voltai Zabreban levő Vakok Mezőgazdasági Központjában mindig csak egy hétig tart. Az évszaktól függ, hogy ott mit tanulnak. A vakok a képzés után visszatérnek a falujukba, hogy ott gyakorolják a tanultakat. Egy másik évszakban visszatérnek a kiképző központba, hogy tovább ta-

nuljanak. Közben időről időre meglátogatja őket egy instruktor, hogy bátorítsa őket és megmutassa nekik, hogyan tudják a tanultakat mindenkori viszonyaiknak megfelelően a lehető legjobban és legegyszerűbben felhasználni a gyakorlatban.

Zabreban nagy súlyt fektetnek arra is, hogy a vakok ne egyedül érkezenek, hanem hozzanak valakit a családjukból (lehetőleg egy gyermeket), aki segíti a vakot, hogy az idegen környezetben minél előbb kiismerje magát. Nekik mindenképp azt kell megtanulni, hogy megkülönböztessék, amit a vak, tréning után egyedül ismét el tud látni, és melyik az a terület, ahol továbbra is látó segítségre van szüksége.

Amikor Zabreba látogattam, mintegy tíz vak (21–45 év között) tartózkodott ott fiatal kísérőjével. Azt, hogy egyedül tájékozódjanak a területen, már az érkezésem előtti reggelen megtanulták. Közös akartunk — mivel az esős évszak éppen elmúlt — hagymaágásokat kialakítani. A föld kemény volt és benötte a fű; megműveléséhez rövidnyelű kapát használtunk. Az arra kényszerített bennünket, hogy hajlongva dolgozzunk, de lehetővé tette számunkra, hogy pontosan oda vágjunk, ahova szükséges.

Már ekkor tapasztaltam, hogyan működik a munkamegosztás a vakok és kísérőik között: a fűvet, amit gyökerestől kikapáltunk, egyszerűen magunk mögé dobáltuk. Nekem ez nem tetszett, mert arra gondoltam, hogy azt később fáradságos tapogatózással kell összekeresgélni, ezért a fűvet egy kosárba akartam rakni. Azonban felvilágosítottak, hogy az összegyűjtés nem lesz megerőltető, mert a gyerekek elvégzik. A vakok tehát egészen arra a nehéz munkára koncentrálhatnak, hogy a földet feltörjék. Egy másik jó példa volt a munkamegosztásra a sövény, amit a megművelt föld köré fontunk, hogy az ál-

latoktól megvédjük. Ehhez száraz kölesszárát használtunk, amely Nyugat-Afrikában ujjnyi vastagságú és 4 méter magas. 30 cm mély barázdát ástunk, amelybe belehelyeztük a szárat, megtörtük és egymásba fontuk. Ez szintén fásasztó volt. A vakoknak nem kellett munkahelyüket elhagyniuk, hogy a kölesszárakat elérjék és fáradságosan megkeressék, mivel ez könnyű volt, és ezért átengedhették a gyerekeknek. A gyermekmunkát, ami korábban Európában is jelentős volt, földrészünkön már számúztuk. Nincsenek aggályaink, hogy támogassuk Nyugat-Afrikában a vakok együttműködését gyermekeikkel. Ugyanis nagy különbséget jelent: kényszerítem-e a gyerekeket, hogy családjukon kívül egy gyárban nehéz munkát végezzenek, vagy megkérem őket, hogy a család vak tagjának segédkezet nyújtsanak. Ez annál inkább érvényes, mivel a nyugat-afrikai szokások és viszonyok szerint akkor is a földet vagy a háznál kellene dolgozniuk, ha a szüleik látók volnának. Természetesen nem szabad csökkenteni esélyüket az iskolalátogatásban. Ezt a lehetőséget Nyugat-Afrikában sok gyermek még egyáltalán nem, vagy csak néhány évre érheti el.

Ebben a beszámolóban nem szeretném befejezettnek tekinteni annak felsorolását, amit a vakok vidéken tenni képesek, csupán csak azt bemutatni, amit a saját próbá-hetemen tanultam.

Leírtam már, hogyan is művelünk meg egy darab földet, sövényt fontunk köré, s amint említettem, 30 cm mély barázdát is kellett ásunk. Hogy ne legyen görbe, nagyon alacsonyan a föld fölött két cövek közé zsinórt feszítettünk ki, és annak mentén kapáltunk. Mellette mentünk visszafelé is, lábunkkal a zsinórt érintve, ugyanis így tudtuk az irányt a legjobban tartani.

Az ágyás kialakításához kijelöltünk zsinórral és cövekkel a felásott földön kb. 1 méter széles, 5 méter hosszú téglalap alakú területet. Természetesen látósegítségre volt szükségünk ahhoz, hogy az de-

rékszögű, illetve párhuzamos legyen a szomszédos ágyással. Azután beültünk az ágyásba és úgy helyezkedtünk el a zsinór mögött, hogy azt mindkét lábunk majdnem érintette. Így az irányt munka közben tartani tudtuk. Kívülről a kapával a földet a zsinórhoz húztuk, úgy hogy az ágyásnak a zsinór körül széle keletkezett. Cipővel ez a szél alig érezhető, az afrikaiak azonban, köztük a vakok is, meztláb dolgoznak. Ezért talpukkal sokkal jobban tudnak tájékozódni, mint mi, európai vakok. Az egyik sierra leonei rizsföldön tapasztaltam, hogy ez a tájékozódás milyen fontos. Ott a vakok talpukkal állapították meg: hol nedves vagy száraz a talaj, hol kezdődik az általuk kiásott földhalom, hol veteményeztek már.

Amikor az ágyás kész volt, a hagymapalántákat pontosan sorbaültettük, ugyanis csak így volt lehetséges, hogy azután az ágyást a gáztól megtisztítsuk anélkül, hogy a növények károsodnának. Mindig a zsinór mentén palántáztunk, amin 20 centiméterenként egy-egy csomó volt, hogy tudjuk, hová ültessük a palántákat. Amikor a zsinór végét elértük, a cövekeket 20 cm-el odébbhelyeztük, hogy újabb sort ültethessünk.

Mihelyt a növényeket elültettük, szabályos időközönként öntöznünk

kelett, ugyanis esőre a következő hónapokban egyáltalán nem számíthattunk.

Mivel a vizet a közeli patakból vagy kútból kellett hordanunk, fontos volt, hogy lehetőleg kevés vízzel sok növényt locsoljunk meg. Bádogdobozzal vagy lopótökkel merítettük a vizet a magunkkal hozott vödörből. Először az ágyások jobb, majd bal szélétől mindig középig locsoltuk a növényeket.

Én is megtanultam szántani — látó segítséggel, ugyanis erre a vak egyedül nem képes. Olyan családfő számára, akinek van ekéje vagy ekét kölcsönöz, nagyon fontos, hogy legalább tudja, miként szántanak.

A világ más részein teljesen mások a viszonyok, mint Nyugat-Afrikában. Azok a vakok, akik még mezőgazdaságban egyáltalán nem dolgoztak, egy hét alatt nem sok ismeretet sajátíthatnak el. Igaz, nem tartom képesnek magam, hogy egy darab aszályos földet egyedül termékenyvé változtassak, mindazonáltal arról meggyőződtem: lehetséges, hogy vakok is végezzenek mezőgazdasági munkát.

*Írta: dr. Hans-Eugen Schulze.
(Megjelent a „Marburger Beiträge”
1983. 5. számában.)*

Fordította: Nyúl Győző

a legtrikább esetben kapnak házi feladatot.

*

Magyarországon egymillióháromszázezer gyerek jár általános iskolába, s közülük hozzávetőleg ezerháromszáz a gyengénlátó. Nekik való iskola viszont csak Budapesten és Debrecenben található. A két helyen 300 gyerek oktatását és nevelőotthoni elhelyezését tudják biztosítani. Tehát a rászoruló gyerekeknek nem egészen egynegyede juthat el a gyengénlátók iskolájába, míg a többiek az általános iskolába járnak. Így ők sok esetben komoly hátrányba kerülnek ép látású társaikkal szemben.

— A két iskola mindent megtesz, hogy a legjobban rászoruló gyerekeket felvegye — mondja Kovács Csongor, a fővárosi Gyengénlátók Általános Iskolájának igazgatója. — Emellett igyekszünk megoldani az általános iskolába járó gyerekek szervezett segítségét. Az országos felmérés hiányára vezethető vissza, hogy nagyon sok gyengénlátóról nem tudunk, de az is probléma, hogy a szülők nem ismerik a gyengénlátók iskoláját, tehát meg sem próbálják idehozni a gyermeküket.

*

Hazánkban nincs külön óvoda a gyengénlátó gyerekek számára. Kovács Csongor véleménye szerint erre nem is lenne szükség.

— Az az elv, hogy a gyerekek, ameddig csak lehet, maradjanak az ép látásúak között s az iskola elvégzése után is minél hamarabb integrálódjanak bele ebbe a közösségbe. A budapesti iskola 1978-ban kapott kettő, a debreceni iskola pedig 1981-ben egy utazó tanári státust. Az utazó tanárok tevékenységi köre csak a két városra korlátozódtak, de így is hatalmas segítséget jelent a csökkentlátók felkutatásában.

A kutatás itt szó szerint értendő! Az iskolaorvosok, a körzeti szemorvosok és az óvodák nem küldenek adatokat a gyengénlátók iskolájába a látássérült gyermekekről. Az utazó tanárok átnézik a szemészeti rendelők kartonjait, leveleket küldenek az általános iskolákba és az

Látod...?

A szerencsés háromszáz

I. rész

Reggel fél nyolc. Az iskola előtti kopott járda üresen árváldok a bágyadt napfényben. Hiányzik a megszokott gyermekzsvaj, a kék köpenyes lányok és fiúk beszélgető, viháncoló csoportja. A látvány csak annak a harminc szülőnek természetes, akik a múlt év szeptembere óta kísérik bejáró gyerekeiket Budapesten, a Miskolci úton egy évvel

ezelőtt átadott Gyengénlátók Általános Iskolája és Nevelőotthona modern épületébe.

A Zuglói és Újpalota határán épült iskolába néhány kivételtől eltekintve gépkocsin érkeznek a hét-tizen négy éves gyerekek. Lakókörnyezetükben sokan irigylik őket, mert nem hordanak magukkal degeszre tömött iskolatáskát, és csak

óvodákba. Ezután felveszik a kapcsolatot a gyengénlátó gyerek szülei. A beiskolázás előtt hetente egy alkalommal külön foglalkozáson készítik fel a gyerekeket iskolai tanulmányaikra.

*

A Gyengénlátók Általános Iskolájának tanterve és a tanárok tanítási módszere némileg különbözik az általános iskolai tematikától.

— A gyengénlátó gyerekeknek meg kell tanulniuk használni a látásukat — mondja Ötvös Éva tanárnő. — Ahhoz, hogy egy gyengénlátó az egytizedes látásélességével el tudja sajátítani az általános iskolai tananyagot, komoly segítségre van szüksége. Az oktatás sajátos jellege miatt hoztuk létre a kis létszámú osztályokat. Így a legrosszabb látású gyerekek csupán harminc-negyven centire ülnek a táblától, és tudják olvasni a sötétzöld alapra fehérrel vagy sárgával írt nagyméretű betűket és számokat. A gyerekek az átlagosnál sokkal több egyéni segítségnyújtást is igényelnek tőlünk.

Furcsa világ itt egy elsőosztályos tanterem. A tanár nem a katedrán állva, vagy ülve ismerteti a tananyagot, hanem a gyerekek mögött sétál, s közben figyeli, ki hol tart a feladat elvégzésében.

A korrekciós óráknak köszönhetően a kezek már nem markolják görcsösen a széles nyomokat hagyó filctollat vagy ceruzát, a kusza vonalak is kezdenek szabályos formát ölteni. Hamarosan a fiókba kerülnek az írószerek, és olvasási gyakorlat következik. A gyerekek megszokott mozdulattal emelik fel a dönthető asztallapot, hogy olvasás közben ne kelljen előregörnyedniük. A legtöbben néhány centiméterről silabizálják ki a szöveget, de lassan kezdenek belelendülni a folyamatos olvasásba. Közben innen-onnan halk kuncogás hallatszik, a gyerekek kiforgatják a rímeket, vagy nagyokat vidulnak egy-egy új, általuk még nem ismert kifejezésen.

*

Magyarországon — mint azt már említettük — az 1300 hat-tizenhat

év közötti gyengénlátó közül csupán háromszáznak van lehetősége speciális iskolába tanulni. Körülbelül ezer gyerek igyekszik több-kevesebb sikerrel elsajátítani az általános iskolában az általános tananyagot.

Paraszky Sára tanárnő elég lehangoló képet fest oktatásuk problémáiról.

— Ha az iskolában akad is írásvetítő, azzal a tábla fölé vetítenek, de nem sötétítenek el. A gyengénlátó gyerek ilyenkor semmit sem lát, s ha csinálnak egy felmérő dolgozatot, egyest kap. Nem azért mert nem tudja az anyagot, hanem mert nem tudja elolvasni! Azt várják a gyerektől, hogy ő mondja: „Tanító néni, kérem, én nem látom.” De az az elsős, másodikos nem is tudja, hogy azt neki látnia kell! Aki így született, az nem éli át saját csökkentését, azt hiszi, a világot mindenki úgy lát, mint ő. Legfeljebb csodálkozik, hogy a másik gyerek mindjárt tudja, mi van leírva. Ilyenkor azt hiszi, hogy egy kicsit buta, vagy nem nézte meg elég jól a szöveget.

Nagyon sok múlik azon, mennyire segíti az iskola a gyengénlátókat. Mint utazó tanár, számtalanszor tapasztaltam, hogy ha a gyengénlátó gyerek okos, szép és tiszta, udvarias és bájos — akkor nagyon készségesen segítenek a tanárok, nem mondják, hogy zavarja az osztályt. Ott maradnak vele tanítás után, még a házi feladatot is leírják neki a tábláról. De ha egy kicsit nyugtalan, vagy ne adj' isten: ápolatlan, rendetlen — mert ilyenek a családi körülményei —, meg kicsit butácska is, akkor mindjárt problémás a gyerek...

Két nappal a szünetet jelző csendesítő után a gyerekek széles sorokban hömpölyögnek le a lépcsőn, majd vad lökdösődés után boldogan rohannak ki az udvarra. Az óvatosság főleg a nagyon keveset látókra jellemző. Ők a korlátba kapaszkodva araszolnak lefelé... A kisebb gyerekek és a rosszabbul látók külön csoportokat alkotnak és szolidabb játékokat játszanak. Időnként persze ők is bekapcsolódnak

a harsány kiáltásokkal buzdított fogócskába, s ilyenkor előfordul néhány „karambol” — szerencsére komolyabb sérülések nélkül.

A gyengénlátók iskolájába járó gyerekek a nyolc év során kevesebb lelki sérülést szereznek, mint általános iskolai társaik, mert csupa látássérült gyerekekkel tanulnak együtt. Itt nem csúfolja őket senki, hiszen a másoknak is „olyan” a szeme.

— Valamikor azért fel kell készíteni őket arra, hogy a társadalomban mások is vannak — fejtegeti Ötvös Éva. — Erre általában egy rossz tapasztalat vagy kudarc vezet rá őket. Például elmennek a szüleikkel üdülni, és ott a többi gyerek már felfedezi a különbséget, kiközösíti őket. Fokozatosan rá kell ébreszteni őket, hogy gyengénlátók, de értelmi képességeik ugyanolyanok, mint a többieké. Hasonló eséllyel indulnak az életben, mint ép látású társaik, de nem azonosakkal! Be kell bizonyítani nekik, hogy „erre” képes vagy, de „azt” sajnos nem tudod csinálni. 10–11 évesek, amikor először jelentkezik fogyatékoságtudatuk. Mindenért sírnak, mindenre rámondják, hogy: „Nem csinálom, mert úgysem látom...” A legkisebb apróságon is megsértődnek. A lányoknak ébredezni kezd a hiúságuk, a tükörbe néznek... És megjelenik az első fiú, aki tetszik nekik... Jó, ha a gyengénlátók közül kerül ki, mert akkor érzelmei esetleg viszonzásra találhatnak, de ha nem, már meg is szereztek első lelki sérülésüket.

*

A gyerek fejlődése szempontjából nagyon fontos, hogyan fogadják a szülők a gyengénlátás tényét.

— Nagyon sokféleképpen — magyarázza Paraszky Sára.

— Akad, aki tudomást sem vesz róla, azt mondja: „Látja a gyerek, amit akar...” A másik szülő típus pedig túlbecsüli a problémát, tragédiát csinál a gyerek gyengénlátásából. Ez azért rossz, mert, ha a mama minden pillanatban sírva fakad, akkor a gyerek minden pillanatban átéli, hogy milyen tragikus, ha ő

nem lát jól! Elég kevés a reálisan gondolkodó szülő. Szerencsére azért találkoztam olyanokkal, akik psziszimizmus és elkeseredés nélkül fogadják el a tény, ezzel elősegítik a gyerek harmónikus lelki fejlődését. Nem állítják irreális követelmények elé azzal, hogy nem ismerik el a csökkentlátást, és többet követelnek tőle, mint amire képes lenne.

*

A 16 éven felüli általános iskolát végzett gyengénlátókat elvileg bármelyik vállalat alkalmazhatja. De csak elvileg... A próbaképpen megkeresett kilenc budapesti vállalatnál (ezek pedig reprezentálják egy átlag fiatal elhelyezkedési lehetőségeit) évek óta nem jelentkezett gyengénlátó. Azokat a munkaköröket, amelyeket gyengénlátásuk mellett el tudnának látni (telefonközpont-kezelő, kézbesítő, liftkezelő stb.) a vállalatok inkább saját nyugdíjasaikra vagy egyes esetekben a vállalaton belüli leszázalékolás miatt áthelyezett munkatársaikra bízák.

Természetesen, ha egy gyengénlátó olyan helyen akar elhelyezkedni, ahol komoly munkaerőgondal küzdenek, a vállalat is azonnal megtalálja az alkalmazáshoz szükséges kikaput. Például az orvosi alkalmassági vizsgálatot nem arra

a munkakörre kéri, amit a gyengénlátó fiatal valójában el fog látni...

A gyengénlátók iskolájában a múlt tanévtől kezdődően új feladatként jelentkezett a fiatalok pályairányítása, szakmaválasztásának előkészítése. A továbbtanulás és az elhelyezkedés azonban változatlanul komoly gondot jelent a gyerekeknek és az iskolának egyaránt. Ezen azzal próbálnak segíteni, hogy egyéni beszélgetéseket folytatnak az illetékes szakmunkásképző intézetek vagy középiskolák igazgatóival, s így tudnak a gyerekek számára a hivatalosnál szélesebb körű elhelyezkedési lehetőséget biztosítani.

*

Délután négy és hat óra között a bejáró gyerekek osztálytársaik irigykedő pillantásai közepette magukra kapják utcai ruhájukat, és szüleiket hátrahagyva vidáman rohannak le a kapuhoz vezető széles lépcsősoron. Aznapra néhány élmennyel, tapasztalattal vagy éppen kudarccal gazdagabban hagyják el az iskolát.

De mi lesz, amikor a nyolcadik év végén végleg kilépnek az iskola kapuján?

Szücs Róbert

(Folytatjuk)

(Megjelent a MAGYAR IFJÚSÁG 1983. november 11-i számában.)

— Miért? Csinálhatnék valami mást?

Jó tanács

A legjobb tanácsokat a kocsmában lehet kapni. Ez a tanács azonban mégsem volt sikeres.

— Tudod, rettenetesen veszekedős a feleségem.

— Légy hát férfi és csapj az asztalra az öklöddel.

— Ó, már megpróbáltam — legyint az elkeseredett részeg.

— De amint elkezdem az öklömet gömbölyíteni, a feleségem rögtön elhúzza előlem az asztalt.

Még a verebeknél is

Egy lány veréb keservesen sír a telefontáron. Mellette ül fiú veréb párja és vigasztalja, ez azonban semmit sem használ. Végre a fiú veréb türelmetlenül kifakad:

— De hidd el már végre. A gyűrűt a Madártani Intézet tette a lábamra.

Folyóiratunkban 1984. januári számának 9-ik oldalán közre adtuk a Braille emlékérmesek névsorát. A felsorolásból nyomdai hiba következtében György Tamás neve kimaradt. György Tamás a NOVOTEL Kongresszusi Központ műszaki igazgatója, részt vett az elektronikus lázmérő prototípusának kifejlesztésében, a gyengénlátók számára pedig televízióhoz csatlakoztatható olvasókészüléket fejlesztett ki.

Gratulálunk a kitüntetéshez, a tévedésért szíves elnézést kérünk.

Szerkesztőség

HIRDETÉSEK

20 éves, erősen gyengénlátó lány vagyok. Aktív dolgozó. A zenét és a kirándulást kedvelem. Komoly szándékkal társat keresek. 22—28 év közötti hasonló állapotú nőtlen férfiak levelét várom a szerkesztőségbe. Jelige: „Otthonomba várlak”.

Eladó egy Sharp gyártmányú, EL 620 G típusú, beszéd- és fényjelzésű zsebszámológép új állapotban. Ára 2500,— Ft. Érdeklődni lehet munkanapokon 8 és 14 óra között szövetségünk budapesti székházában Nyúl Gyöző tanárnál.

DR. SCHIFF ERVIN

Vidám sarok

Automata mosógép

— Na, és a nagypapa már kipróbálta az új, programozható mosógépet.

— Természetesen, hisz mindig ő az első, aki mindent kipróbál.

— Na és mit szólt hozzá?

— Még semmit. A program szerint a gép most facsarja.

A bosszú

Minden házaspár életében előfordul vita. Így volt az a történet fia-

tal házaspáránál is. Megegyeztek abban, hogy ezután nem is szólnak egymáshoz. Külön szobában is fekszenek le. Az asszonyka mégis újra felkel és egy cédulát dug át a közös ajtó alatt:

„Reggel hétkor ébressz fel!”

Fél tizenegykor ébred. Nagy dühösen rohan az ajtóhoz, ami alatt még egy cédula fehérlik. Rajta a szöveg:

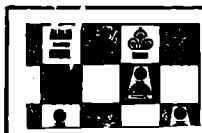
„Hét óra. Kelj fel!”

Mást is lehet?

Fiatal házaspár lefekvéshez készülődik. A feleség kedveskedve húzza magához férje fejét, megsimogatja, majd kérdez:

— Mondd! Szeretsz te?

Mire a férj kivonja magát az ölelésből és gyorsan visszakérdez:

Beszámoló

Az 1983. évi sakkcsapat bajnokságról

Már a csapatbajnoki évad elején kitűnt, hogy az első csapatnak a bajnoki címre nincs esélye, de a kieséstől sem kell félnie.

Győzelmek és vereségek váltogatták egymást. Az első fordulóban 8,5—3,5 arányban kikaptunk a későbbi győztes Belkertől. Két győzelemmel vigasztalódtunk, majd újabb vereség következett a későbbi második Testvériség ellen. Csapatunk ekkor a mezőny alsó felében tanyázott.

Két szép győzelemmel annyira javítottunk a helyzetünkön, hogy a tavaszi szezont a negyedik helyen zártuk. Igaz, hogy eléggé leszakadva a két elsőől. Az ősszel győzelemmel kezdtünk, majd újabb két vereség és egy döntetlen mérkőzés következett. Ezzel megőriztük a tavaszi végi helyünket és így végül is a bajnokság a következő eredménnyel zárult:

	pont
1. Belker	89,5
2. Testvériség	75,5
3. Hídépítő	72,5
4. Vakok	71
5. Csepeli Tanács	67
6. Szolgáltató	67
7. MTK—VM öregfiúk	66,5
8. Vertesz	62
9. Csepel Autó	60
10. V. Cs. Gépgyár	59
11. MÁV	59
12. Élégp	43

A csapat tehát megismételte egy évvel korábbi negyedik helyét. Pontteljesítménye is majdnem azonos az akkori 73 ponttal.

Kitűnő eredményt értek el: Dénes József, Erős Pál, Voján István. Fel-tűnő volt viszont Kovács Ferenc gyenge teljesítménye. Ha csak 50%-os eredményt ér el, miénk a bronz-érem.

Második csapatunk sajnos elég gyenge eredményt ért el a VII. kerületi csapatbajnokságban. Mind-össze két mérkőzést tudott megnyer-ni, míg hetet elvesztett. Így a vég-eredmény:

1. BKV Előre II	72,5
2. Sajtó II	70
3. Ikarus II	68
4. Művész	64
5. Szolgáltató Spart. II	58
6. Hídépítők II	54
7. Terézvárosi IKV	47,5
8. Vakok II	43
9. Volán III	39,5
10. Elektronika	23

Egyénileg csak Sajtost lehet ki-emelni. Megfelelő még Molnár, Gu-buznai, Kovács Tibor eredménye.

Harmadik csapatunk az V. kerü-letben játszott, az ún. hétköznapi csapatbajnokságban. Ennek azért ez a neve, mert mindig hétfő este ját-szottak. A bajnokság végeredménye az első kör után:

1. ÉVM A csapata	34
2. Mélyépterv	31,5
3. Vízügyi B csapata	31
4. MÁV	23,5
5. Vakok III	21,5
6. Földgép	21
7. Postás	20
8. Vasas Információ	18
9. Bucskok	15,5

Az első kör után még volt „ráját-szás”. A másik csoport 5-ik és 6-ik helyezettjével játszottunk, de ennek

Egyéni eredmények:

	játszma	pont	%
1. Erős Pál	11	7	63,63
2. Nemes György	11	5,5	50
3. Rév Miklós	11	5,5	50
4. Kovács Ferenc	10	2,5	25
5. Batthányi Béla	11	5,5	50
6. Voján István	10	7	70
7. Dénes József	10	8	80
8. Aufferberg Emil	11	6	54,54
9. Lévai József	10	4,5	45
10. Hosszú Vilmos	11	6	54,54
11. Hajdú József	8	5,5	68,75
12. Wiedner István	3	1,5	50
13. Kreisz Mihály	6	3,5	58,33
14. Molnár István	8	2,5	31,25
15. Sólymos Dezső	1	0,5	50
	132	71,0	53,78

már nem volt tétje. Eredmények: Vakok III—M Pamut 4—2 és Va-kok III—ÉVM B csapata 4—2.

Egyéni eredmények 10 forduló fi-gyelembevételével, azaz a rájátszás-sal együtt:

Amint az a fenti kimutatásból ki-tűnik, az első csapat tagjai dereka-san kivették részüket a játékból és a pontgyűjtésből is. Nos, a kezdeti sok vereség után muszáj volt erő-síteni!

Kitűntek: Batthányi Béla, Rév Miklós, Nemes György.

Még néhány érdekes számadat a csapatbajnokságokról:

Szakosztályunk összesen éppen 300 játszmát játszott, ebből 143,5 pontot értünk el, ami 47,83%-nak felel meg. Sokéves tapasztalatunk, hogy az egész szakosztály akkor ér el jó eredményt, ha az átlag 50% fölé emelkedik.

Versenyeinken pont 30 játékos vett részt, így egy főre 10 játszma jut. Legtöbbet Molnár István játszott, 26 partit, ebből 11,5 pontot ért el. Ak-tivitásáért dicséret illeti.

Végül fájdalommal kell szólni ar-ról, hogy ismét eltávozott körünk-ből egy régi, kedves sakktársunk, aki egyike volt az alapítóknak is, Sólymos Dezső. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Molnár István
edző

	játszma	pont	%
1. Horváth József	9	3	33,33
2. Bene János	9	2,5	27,77
3. Wiedner István	8	3	37,50
4. Krabóth György	5	1	20
5. Fügedi Péter	5	2,5	50
6. Molnár István	9	4,5	50
7. Sólymos Dezső	7	2,5	35,71
8. Csóti József	9	2,5	27,77
9. Nyikes József	3	1	33,33
10. Sajtos György	9	5	55,55
11. Gubuznai Imre	6	4	66,66
12. Kovács József	3	0	0
13. Mundi	9	3	33,33
14. Bartha József	3	2	66,66
15. Kovács Tibor	9	4,5	50,
16. Koczián	5	2	40
	108	43	39,81

	játszma	pont	%
1. Erős Pál	3	2	66,66
2. Nemes György	4	3	75
3. Rév Miklós	4	3,5	87,50
4. Batthányi Béla	5	4,5	90
5. Voján István	3	2	66,66
6. Dénes József	1	1	100,00
7. Hosszú Vilmos	2	1	50
8. Horváth József	9	4	44,44
9. Krabóth György	3	1,5	50
10. Molnár István	9	4	44,44
11. Sólymos Dezső	1	1	100
12. Csóti József	4	0,5	12,50
13. Mundi János	4	0,5	12,50
14. Kovács Tibor	3	1	33,33
15. Nyúl Győző	1	0	0
16. Koczián János	1	0	0
17. Nyikes József	1	0	0
18. Kovács József	1	0	0
19. Bene János	1	0	0
	60	29,5	49,16

KUMINKA GYÖRGYNÉ

Híreink

Nincs olyan gyerek a Vakok Általános Iskolájában, aki ne tudná, hogy a téli szünet után mindig, többféle kulturális versenyre is be lehet nevezni. Mindenki szívesen ül be a díszterem nézőterére, hogy megtapsolja társai produkcióit. Azonban sajnálatos tény, hogy egyre kevesebb lelkesedést mutatnak a versenyekre való felkészülésben és a szereplésben. Természetesen ez az észrevételünk nem vonatkozik a kicsikre, ők még minden szereplésnek nagyon örülnek.

1984. február 1-én délután rendeztük meg az ideai kulturális se-

regszemle zenei versenyét. Jó lett volna, ha több zenemű meghallgatásával mondhatnánk véleményt. Természetesen ezzel nem kívánjuk csorbítani a győztesek érdemeit. A szólisták között csak zongoristákat hallhattunk. Még mindig hiányoznak a pódiumról a hegedűsök.

Magyar Csaba VI. osztályos pajtás, két Bartók darabot játszott: Megöltek egy legényt és Ha bemegyek című népdalfeldolgozást. Szépen formálta meg a dallamsorokat. Különösen a második népdallal vidám hangulatot varázsolt a terembe. Csaba megérdemelte az első helyezést, de játékán, ugyan ritkán, de érződött az izgalom. Ez Csabára nem jellemző. Zsolnai Lászlótól, ugyancsak VI. osztályos tanuló, Csajkovszkij Keringőjét hallottuk.

Úttörő élet

Szépen játszott, a zsüri csupán a pedálhasználatot hiányolta. Laci második helyen végzett. Márkus Norbert V. osztályos pajtás, Zipoli d-moll menüettjét adta elő. Az ő játékában már több hibát észlelhetünk, például: nem volt pontos a darab ritmusa. Norbert a harmadik díjat kapta meg.

Új szín volt a három gitáros kislány: Bacsa Erzsébet, Halmi Aranka és Póta Melinda közös játéka. Több gyakorlással nagyobb összehozottságra tehetnek szert.

Sajnálatos tény, hogy az éneklőraj kategóriában csak két csoport szerepelt. A VII. osztályosok tartalmaz mősorral készültek, de a színpadon tanúsított fegyelmetlenségük miatt, nem a várt teljesítményt hozták. Így a VI. osztályos raj megelőzte őket. A kerületi versenyen is az utóbbiak képviselték iskolánkat. A február 13-án megrendezett kerületi versenyen ezüst érmesek lettek. A körülményekhez képest, ez dicséretre méltó eredménynek számít.

Az iskolai zenei verseny napján még egy jelenetet és egy bűvészkedőt is láthattunk. Ez utóbbi különleges vállalkozásnak számít a vakok iskolájában. Haffner Ernő ügyességét el kell ismernünk.

Bár 1983 őszén már volt szavalóversenyünk, de a gyerekek kérésére február 2-án újabb vers- és prózamondó versenyt rendeztünk.

Úgy látszik, hogy az ajánlközásban nagyobb volt a lelkesedés, mint a felkészülésben. Az alacsony színvonal miatt a szavalóknak nem adta ki a zsüri az első és második helyet. Bánsági Viktória VIII. osztályos tanuló, József Attila: Kései sirató című versével megnyerte a harmadik díjat.

A prózamondók már sikerebben szerepeltek. Első helyezett: Hayzer Katalin VIII. osztályos. Második helyezett: Mészáros Krisztina V. osztályos. Harmadik helyezett: Kovács Mónika V. osztályos pajtások.

Még sok rendezvényről számolhatnánk be, de nem élünk vissza az olvasók türelmével. A tanulságot így is levonhatjuk: a versenyek színvonalát csak úgy emelhetjük, ha nagyobb gondot fordítunk a felkészülésre.

Minden győztesnek szívből gratulálunk!

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Vándor Tamás: Kulturális rovat

Váradt Péterné: Női rovat

Dr. Vas Tibor: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

		Oldal
dr. Jáksó László:	EMLÉKEZZÜNK!	1
Szemerédi István:	RENDKÍVÜLI ELNÖKSÉGI ÜLÉS	2
Görgényi Miklós, Barna Zoltán:	EGY KIS NYELVÉSZKEDÉS A „VAKÜGY” VÉDELMEBEN	2
Szemerédi István:	ELNÖKSÉGI ÜLÉS	3
Csik Lajos:	BENSŐSÉGES ÜNNEPSÉG SOMOGYBAN	4
Kiss János:	ÚJRA SZERVEZETTEN	5
	HANGJELZÉSE KÖZLEKEDÉSI LÁMPÁK BUDAPESTEN	5
Gerdelics Ferenc:	KÖSZÖNJÜK...	5
	MEGHALT SZEMERÉDI ISTVÁN	5
Bartha Zsuzsa:	A VAKVEZETŐ KUTYÁVAL KÖZLEKEDŐK	
	SZAKCSOPORTJÁNAK TAGGYŰLÉSE	6
Bartha Zsuzsanna:	EGY KÉRDŐÍV TAPASZTALATAI	6
Kiss János:	LELKI BAJOK, TESTI BAJOK	7
	A NÁTHÁT MEGELŐZŐ ÉS GYÓGYÍTÓ MASSZÁZS	8
	MEGHÍVÓ	9
Párdányi Jenő:	MÉEGEGYSZER BAGDADBÓL	10
	ZENEI VERSENY '84	10
	MEGHALT KÉKESI JÁNOS	11
	SCHIFF ERVIN VERSEI	11
Faragó Mihály:	SZEMÉLYTELENÜL	12
Szonda Klára:	ASSZONYOK AZ ÜDÜLŐBEN	15
Bacsik László:	MAGNÓSOKNAK—MAGNÓRÓL	19
	A NYUGAT-AFRIKAI VAKOK MEZŐGAZDASÁGI	
	KÉPZÉSÉRŐL	20
	LÁTOD?	21
	VIDÁM SAROK	23
	HELYREIGAZÍTÁS	23
	HÍRDETÉSEK	23
Molnár István:	BESZÁMOLÓ AZ 1983. ÉVI SAKKCSAPAT	
	BAJNOKSÁGRÓL	24
Kuminka Györgyné:	HÍREINK	25

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

FŐSZERKESZTŐ: DR. JÁKSÓ LÁSZLÓ ELNÖK

FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR

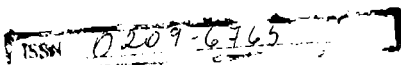
SZERKESZTŐ: BARNÁ ZOLTÁN

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF

FOTÓ: LÉVAI ATTILA

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

40 3078 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor igazgató

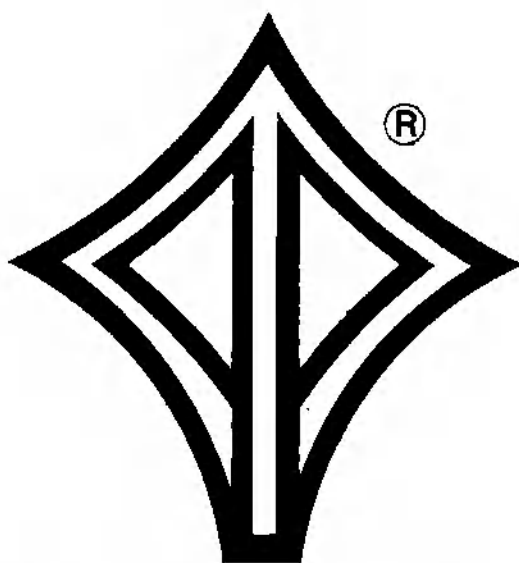

HENTSCHEL
1984. A. 2.

*Sport- és
szabadidőruházat*

*Sport- és
szabadidőruházat*

*Sport- és
szabadidőruházat*

Gyártja:

SENIOR

VÁCI KÖTÖTTÁRUGYÁR

